

RAIFFEISEN
OBVEZNI MIROVINSKI FOND KATEGORIJA B

Godišnje izvješće
za godinu zaključno s 31. prosincem 2018. godine

	<i>Stranica</i>
Izvešće posloводства	1
Odgovornost Uprave Društva za upravljanje za pripremu i odobravanje godišnjeg izvješća	5
Izvešće neovisnog revizora članovima Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B	6
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti	12
Izveštaj o financijskom položaju	13
Izveštaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda	14
Izveštaj o novčanim tokovima (direktna metoda)	15
Izveštaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda	16
Izveštaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda	17
Bilješke uz financijske izvještaje	18

Izvešće posloводства

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine

1. Poslovne aktivnosti

Predmet poslovanja Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“) je isključivo osnivanje obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova i upravljanje tim fondovima u skladu sa Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14, 93/15, 64/18 i 115/18) i Zakonom o dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14, 29/18 i 115/18).

Na dan 31. prosinca 2018. godine Društvo za upravljanje je upravljalo sa slijedećim obveznim mirovinskim fondovima:

- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija A,
- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B i
- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija C.

Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B (u nastavku „Fond“) je osnovan je kao zaseban subjekt bez pravne osobnosti radi prikupljanja novčanih sredstava uplaćivanjem doprinosa članova i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima, u skladu s odredbama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14, 93/15, 64/18 i 115/18) (u nastavku „Zakon“).

Osnivanje i djelovanje mirovinskih fondova do 20. kolovoza 2014. godine bilo je regulirano Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima koji je u Republici Hrvatskoj donesen 20. svibnja 1999. godine, te izmjenama i dopunama tog Zakona u narednim godinama.

Stupanjem na snagu Zakona, Raiffeisen obvezni mirovinski fond započinje poslovanje kao Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B 21. kolovoza 2014. godine.

Sukladno Zakonu, članovi mogu odabrati kategoriju obveznog mirovinskog fonda, a svi oni koji to ne učine automatski su raspoređeni u obvezni mirovinski fond kategorije B. Stoga je Fond najbrojniji obvezni mirovinski fond pod upravljanjem Društva za upravljanje te s daleko najvećom imovinom pod upravljanjem.

Tablica: broj članova i imovina pod upravljanjem Raiffeisen obveznih mirovinskih fondova

Fond	Broj članova	Neto imovina pod upravljanjem (u mil. kuna)
ROMF A	1.761	186,67
ROMF B	565.272	28.544,08
ROMF C	11.570	1.626,42
Ukupno	578.603	30.357,17

Društvo za upravljanje primjenjuje aktivnu strategiju upravljanja imovinom Fonda vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala. Ulaganjem sredstava Fonda Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenošću ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik.

Investicijski cilj Fonda je ulaganje prikupljenih sredstava članova Fonda u svrhu povećanja vrijednosti imovine Fonda na dugi rok radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda, a u skladu sa Zakonom. Fond ima umjereno konzervativni profil rizika koji proizlazi iz najvećeg dopuštenog zakonskog ograničenja ulaganja u prenosive vlasničke vrijednosne papire, direktno ili indirektno putem ulaganja u imovinu definiranu Statutom Fonda.

Izvešće posloводства (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine

1. Poslovne aktivnosti (nastavak)

Tablica: struktura ulaganja Fonda

Vrsta imovine	Udio
Dionice i dionički fondovi	16,77%
Obveznice i obveznički fondovi	78,54%
Alternativni fondovi	0,13%
Instrumenti tržišta novca, depoziti i novčani fondovi	0,35%
Novčana sredstva, potraživanja i obveze	4,21%
Ukupno	100,00%

Udio inozemne imovine Fonda na dan 31. prosinca 2018. godine iznosio je 14,41%.

Prinos koji Fond ostvaruje rezultat je upravljačke politike Društva za upravljanje. S obzirom na umjereno konzervativni profil rizičnosti, očekivani prinos Fonda je veći od Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorije C i manji od očekivanog prinosa Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorije A.

U 2018. godini Fond je ostvario prinos od 1,22%. Prosječan prinos od osnutka Fonda do 31. prosinca 2018. godine iznosi 5,64% i izražen je na godišnjoj razini.

Prinos Fonda predstavlja postotnu razliku između vrijednosti obračunske jedinice na prvi i zadnji dan razdoblja u kojem se prinos računa.

2. Financijski rezultat

Neto imovina Fonda na dan 31. prosinca 2018. godine iznosila je 28,54 milijardi kuna, a porasla je za 5,81% u odnosu na prethodnu godinu.

Prema klasifikaciji financijskih instrumenata, u ukupnoj imovini fonda sa 68,99% sudjeluje imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, a imovina iskazana po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka sudjeluje s 22,01%.

Obveze Fonda sastoje se najvećim dijelom, 74%, od obveza s osnove upravljačke naknade.

U strukturi prihoda najveća stavka prihoda su prihodi od kamata i amortizacije premije (diskonta) imovine s fiksnim dospjećem.

3. Budući razvoj Fonda

Društvo za upravljanje će upravljati Fondom u svoje ime i za zajednički račun članova Fonda na način da će prikupljati novčana sredstva uplatama doprinosa članova Fonda te ulagati ta sredstva u skladu sa Zakonom uz uvažavanje načela sigurnosti razboritosti i opreza, smanjivanja rizika raspršenošću ulaganja, održavanja odgovarajuće likvidnosti, te zabrane sukoba interesa vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala. Cilj upravljanja Fondom je povećati vrijednost imovine Fonda isključivo u korist članova i radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda.

4. Događaji nakon završetka poslovne godine

Nema značajnijih događaja nakon završetka poslovne godine.

5. Aktivnosti istraživanja i razvoja

Društvo za upravljanje u ime i za račun Fonda u 2018. godini nije sudjelovalo u aktivnostima istraživanja i razvoja.

6. Podružnice Fonda

Fond nema podružnice.

7. Financijski instrumenti i povezani rizici

Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenosti ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik. Fond ima umjereno konzervativni profil rizika koji proizlazi iz najvećeg dopuštenog zakonskog ograničenja ulaganja od 35% neto imovine Fonda u prenosive vlasničke vrijednosne papire, direktno ili indirektno putem ulaganja u druge vrste imovine Fonda.

Sukladno zakonskim propisima Društvo za upravljanje može, u ime i za račun Fonda, koristiti termenske poslove, opcije i druge financijske izvedenice ukoliko se oni koriste samo u cilju zaštite imovine Fonda ili za efikasno upravljanje imovinom Fonda.

Najznačajnije vrste financijskih rizika kojima je Fond izložen su tržišni rizik, koji uključuje kamatni rizik, cjenovni rizik i tečajni rizik, te kreditni rizik i rizik likvidnosti.

Tržišni rizik

Tržišni rizik obuhvaća potencijalne gubitke i dobitke koji mogu nastati kao posljedica tečajnog rizika, kamatnog rizika i cjenovnog rizika. Društvo za upravljanje nastoji upravljati tržišnim rizicima Fonda na način da diverzificira ulaganja te prati razinu tržišnih rizika u portfelju na dnevnoj bazi.

Kamatni rizik

Fond je izložen kamatnom riziku koji se uglavnom odnosi na dužničke vrijednosnice s fiksnom stopom. Na datum izvještavanja ulaganja Fonda uglavnom su sačinjavali dužnički vrijednosni papiri s fiksnom kamatnom stopom, a utjecaj kamatnog rizika na imovinu Fonda bio je umjeren.

Cjenovni rizik

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjene tržišnih cijena. Fondu je dozvoljeno ulaganje u vlasničke vrijednosnice uvrštene na uređeno tržište te u udjele u investicijskim fondovima vezane uz dioničke indekse ili kada isti ulažu u vlasničke vrijednosnice. Na datum izvještavanja utjecaj cjenovnog rizika na imovinu Fonda bio je nizak.

7. Financijski instrumenti i povezani rizici (nastavak)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik

Fond može ulagati u financijske instrumente denominirane u stranoj valuti. Sukladno tome, Fond je izložen riziku promjene tečaja kune u odnosu na ostale valute na način koji može negativno utjecati na dobit i vrijednost Fonda. Kako bi se smanjila izloženost tečajnom riziku koriste se terminski ugovori. U 2018. godini Društvo za upravljanje je ugovaralo devizne forward transakcije u ime i za račun Fonda u svrhu zaštite imovine Fonda od tečajnog rizika. Na datum izvještavanja utjecaj tečajnog rizika na imovinu Fonda bio je nizak.

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da izdavatelj financijskog instrumenta neće biti u mogućnosti, u cijelosti ili djelomično, podmiriti svoje obveze prema Fondu u trenutku njihova dospjeća. Također, kreditni rizik proizlazi iz mogućnosti da suprotna ugovorna strana unutar derivativnog ili drugog instrumenta za trgovanje neće ispuniti svoje obveze. Na datum izvještavanja kreditnom riziku bila je izložena sljedeća financijska imovina: novčana sredstva, ulaganja u dužničke vrijednosnice i ostala potraživanja. Kreditni rizik dužničkih vrijednosnica se većinom odnosi na ulaganja u obveznice Republike Hrvatske te manjim dijelom na ulaganja u dužničke vrijednosne papire koje izdaju domaći korporativni izdavatelji. Na datum izvještavanja utjecaj kreditnog rizika na imovinu Fonda bio je nizak. Kreditni rizik koji proizlazi iz nepodmirenih transakcija kupnje ili prodaje vrijednosnica smatra se malim s obzirom na mali broj transakcija kod kojih nije ugovorena isporuka uz plaćanje.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da se prodajom financijske imovine ne ostvare cijene koje su približno jednake fer vrijednosti te imovine (rizik likvidnosti imovine) ili rizik nemogućnosti uravnoteženja kratkoročnih platežnih mogućnosti s jedne strane i kratkoročnih obveza s druge strane (rizik novčanog tijeka). S obzirom da se ulaganja Fonda sastoje uglavnom od državnih dužničkih vrijednosnih papira, ulaganja u domaće i strane investicijske fondove te u dionice, te da se u sadašnjim tržišnim uvjetima takvi vrijednosni papiri mogu lako prodati, ali uzimajući u obzir veličinu Fonda, na datum izvještavanja rizik likvidnosti imovine bio je umjeren. S obzirom da je na datum izvještavanja Fond imao značajna novčana sredstva i kratkoročne novčane ekvivalente koji su bili značajno veći od kratkoročnih obveza Fonda te da su se putem repo ugovora mogla uzajmiti dodatna novčana sredstva u cilju ostvarivanja potrebne likvidnosti, na datum izvještavanja rizik likvidnosti novčanog tijeka bio je vrlo nizak.

Odgovornost Uprave društva za upravljanje za pripremu i odobravanje godišnjeg izvješća

Temeljem Zakona o računovodstvu Republike Hrvatske, Uprava Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“) dužna je pobrinuti se da financijski izvještaji Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B (u nastavku „Fond“) fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, stanje u Fondu kao i njegove rezultate poslovanja i novčane tokove za 2018. godinu u skladu sa Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14, 93/15, 64/18 i 115/18) (u nastavku „Zakon“) i Pravilnikom o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 104/17) (u nastavku „Pravilnik“).

Nakon provedbe odgovarajuće kontrole, Uprava Društva za upravljanje očekuje da će Fond u dogledno vrijeme raspolagati odgovarajućim resursima, te stoga i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju financijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave Društva za upravljanje pri izradi financijskih izvještaja obuhvaćaju sljedeće;

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena;
- postupanje u skladu s važećim računovodstvenim standardima, uz objavu i obrazloženje svih materijalno značajnih odstupanja u financijskim izvještajima i;
- sastavljanje financijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako pretpostavka da će Fond nastaviti poslovanje, nije primjerena.

Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom točnošću prikazuju financijski položaj Fonda i dužna je pobrinuti se da financijski izvještaji budu u skladu sa Zakonom i Pravilnikom. Pored toga, Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za čuvanje imovine Fonda te za poduzimanje opravdanih koraka za sprječavanje i otkrivanje prijevare i drugih nepravilnosti.

Uprava Društva za upravljanje je također odgovorna i za pripremu i sadržaj izvješća posloводства u skladu s hrvatskim Zakonom o računovodstvu. Izvješće posloводства, prikazano na stranicama 1 do 4, odobreno je za izdavanje od strane Uprave Društva za upravljanje i potpisano je s tim u skladu. Financijski izvještaji prikazani na stranicama 12 do 60 odobreni su od strane Uprave Društva za upravljanje 22. ožujka 2019., što je potvrđeno potpisom u nastavku.

U ime Uprave Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d., za Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B:

Predsjednik Uprave

Damir Grbavac

Član Uprave

Eva Horvat

Član Uprave

Đorđan Šumanović

Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d.

Petrinjska 59

10000 Zagreb

Republika Hrvatska

22. ožujka 2019. godine



Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B („Fond“), koji obuhvaćaju izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2018. godine te izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda, izvještaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda i izvještaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda za tada završenu godinu, kao i bilješke koje sadrže značajne računovodstvene politike i ostala pojašnjenja (u nastavku „financijski izvještaji“).

Prema našem mišljenju, priloženi financijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, financijski položaj Fonda na dan 31. prosinca 2018. godine, njegovu financijsku uspješnost i njegove novčane tokove za godinu koja je tada završila, u skladu sa zakonskim zahtjevima za računovodstvo mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj.

Osnova za izražavanje mišljenja

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti, u skladu s tim standardima, detaljnije su opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja*. Neovisni smo od Fonda i Društva za upravljanje u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju financijskih izvještaja u Hrvatskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima. Uvjereni smo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni i primjereni te da čine odgovarajuću osnovu za potrebe izražavanja našeg mišljenja.



Izvešće neovisnog revizora članovima Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B (nastavak)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj prosudbi, bila od najveće važnosti za našu reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Ta smo pitanja razmatrali u kontekstu naše revizije financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima te ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Fer vrijednost financijskih instrumenata koji ne kotiraju na aktivnom tržištu

Na dan 31. prosinca 2018. godine, portfelj financijske imovine iskazane po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVRDG) i po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOSD) iznosio je 25.985.951 tisuća kuna (31. prosinca 2017.: 26.332.995 tisuća kuna financijske imovine raspoložive za prodaju i po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka), uključujući 16.439.184 tisuća kuna ulaganja u financijske instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu (31. prosinca 2017.: 12.752.371 tisuća kuna).

Vidi bilješku 2 za računovodstvene politike za financijske instrumente te bilješke 15 i 16.

Ključno revizijsko pitanje	Kako smo pristupili tom pitanju
<p>Dio FVRDG i FVOSD portfelja Fonda odnosi se na ulaganja u financijske instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu. Takvi nekotirani instrumenti primarno se odnose na državne i korporativne obveznice, vlasničke vrijednosnice i investicijske fondove.</p> <p>Dok se fer vrijednost imovine FVRDG i FVOSD portfelja najbolje određuje u usporedbom s njihovim kotiranim tržišnim cijenama, u slučajevima kada instrumenti nisu kotirani na aktivnom tržištu, njihovu fer vrijednost Fond mjeri primjenom odgovarajućih tehnika vrednovanja kao što su tehnike sadašnje vrijednosti (bazirane na modelu diskontiranih novčanih tokova), tehnikama baziranim na usporedivim multiplikatorima za vrednovanje, cijenama izvedenim iz krivulja prinosa državnih obveznica, stvarnim cijenama u tržišnim transakcijama, ili referentnim stopama izvedenim iz eksternih cjenovnih servisa.</p> <p>Odabir i primjena navedenih tehnika vrednovanja zahtijeva značajan stupanj prosudbe od strane Uprave, uključujući, ali ne ograničeno na, utvrđivanje odgovarajućih diskontnih stopa i terminalnih stopa rasta, pretpostavki budućih novčanih tokova, utvrđivanje odgovarajućih grupa usporedivih društava i usporedivih transakcija.</p> <p>Sukladno navedenom, procjenu fer vrijednosti ulaganja u instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu odredili smo kao ključno revizijsko pitanje.</p>	<p>Naše revizorske procedure vezane uz ovo područje, između ostalog, uključivale su:</p> <ul style="list-style-type: none">• procjenu dizajna i implementacije ključnih kontrola nad identifikacijom tržišta kao aktivnog ili neaktivnog i posljedičnom klasifikacijom financijskih instrumenata u hijerarhiji fer vrijednosti u skladu s relevantnim standardima izvještavanja;• procjenu primjerenosti Fondovog modela fer vrijednosti usporedbom sa zahtjevima relevantnih standarda financijskog izvještavanja te s trenutnom tržišnom praksom;• uz pomoć vlastitog specijalista za vrednovanje, na uzorku financijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu odabranih na temelju njihove veličine i ostalih rizičnih karakteristika:<ul style="list-style-type: none">• testiranje integriteta modela vrednovanja koje primjenjuje Fond, uključujući matematičku točnost i konzistentnost ulaznih podataka i izvora podataka;• preispitivanje razumnosti ključnih pretpostavki primijenjenih u modelima vrednovanja poput onih vezanih uz diskontne stope i stope rasta, očekivane novčane tokove te utvrđivanje odgovarajućih grupa usporedivih društava i usporedivih transakcija;• gdje su korišteni eksterni cjenovni servisi, provjera s javno dostupnim referentnim stopama;• procjenu točnosti i potpunosti objava povezanih u financijskim izvještajima vezano uz instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu.



Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B (nastavak)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Odgovornosti Uprave Društva za upravljanje i onih koji su zaduženi za nadzor za financijske izvještaje

Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za sastavljanje i fer prezentaciju financijskih izvještaja u skladu sa zakonskim zahtjevima za računovodstvo mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj, te za one interne kontrole za koje Uprava Društva za upravljanje odredi da su potrebne, kako bi se omogućilo sastavljanje financijskih izvještaja, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške .

U sastavljanju financijskih izvještaja, Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem te objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim u onim slučajevima kada Uprava Društva za upravljanje namjerava likvidirati Fond, prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za nadzor, odgovorni su za nadziranje procesa financijskog izvještavanja, uspostavljenog od strane Društva za upravljanje.

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijski izvještaji, kao cjelina, bez značajno pogrešnog iskaza uslijed prijevare ili pogreške te izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima uvijek otkriti postojanje značajno pogrešnih iskaza. Pogrešni iskazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške, a smatraju se značajnim, ako se razumno može očekivati da bi, pojedinačno ili zbrojeni s drugim pogrešnim iskazima, utjecali na ekonomske odluke korisnika financijskih izvještaja, donesene na osnovi ovih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima, donosimo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također :

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog iskaza financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao odgovor na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni kako bi osigurali osnovu za donošenje našeg mišljenja. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog iskaza nastalog uslijed prijevare, veći je od rizika neotkrivanja onog nastalog uslijed pogreške, budući da prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Fonda.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava od strane Uprave Društva za upravljanje.



Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B (*nastavak*)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (*nastavak*)

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja (nastavak)

- donosimo zaključak o primjerenosti korištenja pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja od strane Uprave Društva za upravljanje te, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ukoliko zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izdavanja našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Fond ne bude u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvještaja, uključujući i objave te razmatramo odražavaju li financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kako bi se postigla fer prezentacija.

Komuniciramo s onima koji su zaduženi za nadzor u vezi s, između ostalog, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Među pitanjima o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za nadzor, određujemo ona koja su od najveće važnosti za reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Ta pitanja opisujemo u našem izvješću neovisnog revizora, osim ukoliko zakon ili propisi sprječavaju javno objavljivanje tih pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da ta pitanja ne trebamo komunicirati u našem izvješću neovisnog revizora, s obzirom da se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobiti javnog interesa.



Izvešće neovisnog revizora članovima Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B (*nastavak*)

Izvešće o ostalim zakonskim i regulatornim obvezama

Imenovani smo revizorima od strane onih zaduženih za nadzor na 24. travnja 2018. da obavimo reviziju financijskih izvještaja Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda kategorija B za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. Ukupno neprekinuto razdoblje našeg angažmana iznosi 4 godine te se odnosi na razdoblja od 31. prosinca 2015. do 31. prosinca 2018. godine.

Potvrđujemo sljedeće:

- naše revizorsko mišljenje konzistentno je s dodatnim izvještajem prezentiranim Revizorskom Odboru Društva za upravljanje na dan 22. ožujka 2019.;
- tijekom razdoblja na koje se odnosi naša revizija zakonskih financijskih izvještaja nismo pružali nerevizijske usluge pa samim tim niti nedozvoljene nerevizijske usluge na koje se odnosi članak 44. Zakona o reviziji. Također, zadržali smo neovisnost od subjekta revizije tijekom provedbe revizije.

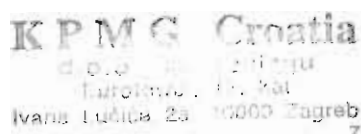
KPMG Croatia d.o.o. za reviziju

Hrvatski ovlaštteni revizori
Eurotower
Ivana Lučića 2a
10000 Zagreb
Hrvatska

22. ožujka 2019.

Katarina Kecko

Direktor, Hrvatski ovlaštteni revizor



Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi izraženi su u kunama)

Konta skupine	Pozicija	Bilješke	2017.	2018.
	Neto realizirani dobiti (gubici) financijskih instrumenata	3	200.323.707	67.854.180
73	Realizirani dobiti od financijskih instrumenata	3	292.600.396	153.907.736
63	Realizirani gubici od financijskih instrumenata	3	-92.276.689	-86.053.556
	Neto nerealizirani dobiti (gubici) financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	4	16.548.849	-389.341.234
72 – 62	Neto nerealizirani dobiti (gubici) financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (svođenje na fer vrijednost)	4	87.525.833	-425.869.692
71x-60x	Neto tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	4	-70.976.984	36.528.458
	Ostali prihodi	4	2.785.964.902	2.774.747.111
70	Prihodi od kamata i amortizacija premije (diskonta)	5	739.264.646	725.514.941
71 (osim 71x)	Pozitivne tečajne razlike		1.934.205.929	1.914.877.668
74	Prihodi od dividendi		111.985.257	134.354.502
75	Dobit od ukidanja rezervacija za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke		0	0
76	Ostali prihodi		509.070	0
	Ostali financijski rashodi		-2.373.767.866	-1.941.934.688
67	Rashodi od kamata		-1.229.087	-16.028
60 (osim 60x)	Negativne tečajne razlike		-2.372.538.779	-1.941.918.660
64x	Gubici od umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke		0	0
68	Ostali rashodi s osnova ulaganja u financijske instrumente		0	0
	Ostali rashodi		-109.605.281	-110.485.793
61	Rashodi s osnova odnosa s mirovinskim društvom	6	-100.247.870	-101.396.413
65	Naknada depozitaru	7	-6.169.099	-6.191.279
66	Transakcijski troškovi		-1.165.916	-1.909.781
64y	Umanjenje ostale imovine		-2.022.396	-988.320
69	Ostali dozvoljeni troškovi mirovinskog fonda		0	0
	Dobit ili gubitak		519.464.311	400.839.576
	Ostala sveobuhvatna dobit		641.855.522	-69.253.350
	Promjena fer vrijednosti vlasničkih instrumenata		0	0
	Promjena revalorizacijskih rezervi: dužnički vrijednosni papiri		641.855.522	-69.253.350
	– nerealizirani dobiti/gubici		641.855.522	-69.253.350
	– preneseno u račun dobiti i gubitka (reklasifikacijske usklade)		0	0
	Promjena revalorizacijskih rezervi: instrumenti zaštite (učinkoviti dio)		0	0
	– dobiti/gubici		0	0
	– preneseno u račun dobiti i gubitka (reklasifikacijske usklade)		0	0
	Ukupna sveobuhvatna dobit		1.161.319.833	331.586.226

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o financijskom položaju
 Na dan 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Konta skupine	Pozicija	Bilješke	31.12.2017.	31.12.2018.
	Imovina fonda			
10+18*	Novčana sredstva	8	641.126.362	1.027.631.647
37+52+18*	Depoziti kod kreditnih institucija		0	161.766.134
	Prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri:		24.229.780.807	24.637.162.245
30+32+40+41+18*	- koji se vrednuju po fer vrijednosti	9	24.229.780.807	23.281.388.966
	a) kojima se trguje na uređenom tržištu		24.229.780.807	23.281.388.966
	b) nedavno izdani kojima je prospektom predviđeno uvrštenje		0	0
50+18*	- koji se vrednuju po amortiziranom trošku	10	0	1.355.773.279
31+51	Instrumenti tržišta novca		0	0
33x	Udjeli UCITS fondova	11	1.882.428.941	2.092.496.713
33y	Udjeli fondova sličnih UCITS fondovima		176.689.854	575.177.915
34	Udjeli alternativnih investicijskih fondova	11	44.021.643	36.887.867
35	Izvedeni financijski instrumenti		73.380	0
55	Ostala financijska imovina		0	0
raz 1 (osim kt 10)+39+49	Ostala imovina	12	16.519.595	24.876.803
A	Ukupna imovina		26.990.640.582	28.555.999.324
990-994	Izvanbilančna evidencija aktiva		1.421.155.867	134.354.339
	Obveze fonda			
20	Obveze s osnove ulaganja u financijske instrumente		0	0
21+28*	Financijske obveze koje se vrednuju po fer vrijednosti	13	3.357.380	0
22+28*	Financijske obveze koje se vrednuju po amortiziranom trošku		0	0
23	Obveze prema mirovinskom društvu		8.961.967	8.802.951
24	Obveze prema depozitaru		551.506	533.512
26	Obveze s osnove prijenosa obračunskih jedinica		1.096.660	2.585.193
25+28*	Ostale obveze mirovinskog fonda		1.717	452
B	Ukupno obveze mirovinskog fonda		13.969.230	11.922.108
C	Neto imovina mirovinskog fonda		26.976.671.352	28.544.077.216
D	Broj obračunskih jedinica		109.249.261	114.201.190
E	Vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda		246,9277	249,9455
	Obveze fonda prema izvorima imovine			
90	Novčani primici s osnova uplata doprinosa i promjene članstva		20.668.042.341	22.456.184.781
93	Novčani izdaci s osnova isplata mirovina i promjene članstva te zbog smrti člana		-3.827.367.767	-4.379.690.569
94	Dobit/(gubitak) tekuće poslovne godine		519.464.311	400.839.576
95	Zadržana dobit/gubitak iz prethodnih razdoblja		6.867.876.085	7.590.627.840
96	Rezerve fer vrijednosti		2.748.656.382	2.476.115.588
96x+96y	- fer vrijednost financijske imovine		2.748.656.382	2.476.115.588
96z	- učinkoviti dio računovodstva zaštite		0	0
F	Ukupno obveze prema izvorima imovine		26.976.671.352	28.544.077.216
995-999	Izvanbilančna evidencija pasiva		1.421.155.867	134.354.339

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

Pozicija	2017.	2018.
Dobit ili gubitak	519.464.311	400.839.576
Ostala sveobuhvatna dobit	641.855.522	-69.253.350
Povećanje/(smanjenje) neto imovine od poslovanja mirovinskog fonda (sveobuhvatna dobit)	1.161.319.833	331.586.226
Primici s osnova uplata doprinosa i promjene članstva	1.650.266.346	1.788.142.440
Izdaci s osnova isplata mirovina i promjene članstva te zbog smrti člana	-415.522.083	-552.322.802
Ukupno povećanje/(smanjenje) od transakcija s obračunskim jedinicama mirovinskog fonda	1.234.744.263	1.235.819.638
Ukupno povećanje/(smanjenje) neto imovine mirovinskog fonda	2.396.064.096	1.567.405.864

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o novčanim tokovima (direktna metoda)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Pozicija	2017.	2018.
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti	-951.318.505	-856.002.259
Primici od prodaje prenosivih vrijednosnih papira	1.959.417.688	1.027.629.114
Izdaci od kupnje prenosivih vrijednosnih papira	-3.159.049.463	-1.874.722.977
Primici od prodaje instrumenata tržišta novca	0	0
Izdaci od kupnje instrumenata tržišta novca	0	0
Primici od prodaje udjela investicijskih fondova	811.450.521	513.331.967
Izdaci od kupnje udjela investicijskih fondova	-1.592.910.793	-1.324.178.523
Primici od ulaganja u izvedenice	30.834.560	25.829.010
Izdaci od ulaganja u izvedenice	0	0
Primici od dividendi	111.223.612	125.359.947
Primici od kamata	995.383.320	920.973.223
Izdaci za kamate	-1.200.544	-16.028
Primici po depozitima i sličnim instrumentima	0	1.758.178.344
Izdaci po depozitima i sličnim instrumentima	0	-1.920.874.054
Izdaci od naknada za upravljanje	-99.973.297	-101.555.429
Izdaci za naknade depozitaru	-6.239.603	-6.209.273
Izdaci za transakcijske troškove i ostale dozvoljene troškove mirovinskog fonda	-69.319	-40.645
Ostali primici iz poslovnih aktivnosti	7.168.294.944	1.616.100.608
Ostali izdaci iz poslovnih aktivnosti	-7.168.480.131	-1.615.807.543
Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti	1.232.298.636	1.237.120.337
Primici s osnova uplata doprinosa i promjene članstva	1.650.626.652	1.787.954.606
Izdaci s osnova isplata mirovina i promjene članstva te zbog smrti člana	-418.328.016	-550.834.269
Ostali primici iz financijskih aktivnosti	0	0
Ostali izdaci iz financijskih aktivnosti	0	0
Efekti promjene tečaja stranih valuta	-7.294.166	5.604.352
Neto povećanje (smanjenje) novčanih sredstava	273.685.965	386.722.430
Novac na početku razdoblja	367.181.130	640.867.095
Novac na kraju razdoblja	640.867.095	1.027.589.525

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi izraženi su u kunama)

Pozicija	Tekuće razdoblje	31.12.2017. (n)	31.12.2016. (n-1)	31.12.2015. (n-2)	31.12.2014. (n-3)
Neto imovina mirovinskog fonda	28.544.077.216	26.976.671.352	24.580.607.256	21.731.818.904	19.587.418.745
Broj obračunskih jedinica mirovinskog fonda	114.201.190.2286	109.249.260.6386	104.118.433.4150	98.781.195.0299	94.738.271.9929
Vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda	249,9455	246,9277	236,0831	219,9996	206,7530
Prinos mirovinskog fonda	Tekuće razdoblje	31.12.2017.	31.12.2016.	31.12.2015.	31.12.2014.
Pokazatelj ukupnih troškova	1,2221%	4,5935%	7,3107%	6,4070%	12,3606%
	0,3900%	0,4200%	0,4600%	0,4900%	0,4900%

Pravne osobe za posredovanje u trgovanju financijskim instrumentima putem kojih je mirovinski fond obavio više od 10% svojih transakcija tijekom tekućeg razdoblja

Pravne osobe za posredovanje u trgovanju financijskim instrumentima	Vrijednost transakcija obavljenih putem pravnih osoba za posredovanje iskazana kao postotak od ukupne vrijednosti svih transakcija fonda u tekućem razdoblju	Provizija plaćena pravnoj osobi za iskazana kao postotak ukupne vrijednosti transakcija obavljenih posredstvom te pravne osobe
ERSTE & STEIERMARKISCHE BANK D.D.	12,66%	0,01%
FLOW TRADERS	28,35%	0,00%
BAADER BANK AG	12,21%	0,21%
MERRILL LYNCH	16,90%	0,09%

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izvještaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi izraženi su u kunama)

Metoda vrednovanja	Pozicije	Zadnji dan prethodne poslovne godine	% NAV	Na izvještajni datum tekućeg razdoblja	% NAV
Fer vrijednost	Financijska imovina	26.332.994.625	97,61	25.985.951.461	91,04
od toga tehnikama procjene	12.755.755.335	47,28	16.439.184.259	57,59
Amortizirani trošak	Financijske obveze	3.357.380	0,01	0	0,00
od toga tehnikama procjene	3.357.380	0,01	0	0,00
Ostale metode	Financijska imovina	657.363.713	2,44	2.569.577.785	9,00
	Financijske obveze	1.717	0,00	452	0,00
	Ostala imovina	282.244	0,00	470.078	0,00
	Ostale obveze	10.610.133	0,04	11.921.656	0,04

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

1. OPĆI PODACI

Fond koji je predmet izvještavanja

Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B (u nastavku „Fond“) osnovan je kao zaseban subjekt bez pravne osobnosti radi prikupljanja novčanih sredstava uplaćivanjem doprinosa članova i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima, u skladu s odredbama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14, 93/15, 64/18 i 115/18, u nastavku „Zakon“).

Osnivanje i djelovanje mirovinskih fondova do 20. kolovoza 2014. godine bilo je regulirano Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima koji je u Republici Hrvatskoj donesen 20. svibnja 1999. godine, te izmjenama i dopunama tog Zakona u narednim godinama.

Fond je osnovan 5. studenog 2001. godine, a započeo je s radom 30. travnja 2002. godine.

Stupanjem na snagu Zakona, Raiffeisen obvezni mirovinski fond započinje poslovanje kao Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorije B, 21. kolovoza 2014. godine.

Nadzor nad Fondom obavlja Hrvatska Agencija za nadzor financijskih usluga (u nastavku "Agencija").

Društvo za upravljanje Fondom

U skladu sa Statutom Fonda, te odredbama Zakona, Fondom upravlja Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“) sa sjedištem u Zagrebu. Društvo za upravljanje je registrirano na Trgovačkom sudu u Zagrebu dana 27. rujna 2001. godine, a odobrenje za rad dobilo je 5. studenog 2001. godine od Agencije. Društvo za upravljanje je u 100%-tnom vlasništvu Raiffesenbank Austria d.d. Zagreb.

20. listopada 2014. godine Raiffeisen mirovinsko društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d. promijenilo je naziv u Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. i njemu je pripojeno Raiffeisen mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.o.o.

Društvo za upravljanje odgovara za poslovanje Fonda, kao i za štetu počinjenu vlasnicima udjela uslijed kršenja Zakona i Statuta. Društvo za upravljanje Fondu zaračunava naknadu za upravljanje propisanu Zakonom.

Depozitar

Sukladno Zakonu, Društvo za upravljanje treba odabrati depozitara kojem će povjeriti čuvanje imovine Fonda. Depozitar Fonda je Addiko Bank d.d., Zagreb (u nastavku "Depozitar").

Društvo za upravljanje je odgovorno za izračun vrijednosti imovine Fonda, a Depozitar za potvrdu izračuna Društva za upravljanje. U skladu sa Zakonom Depozitar Fondu zaračunava skrbničku naknadu.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Središnji registar osiguranika

Središnji registar osiguranika (u nastavku "REGOS") je ustanova osnovana uredbom Vlade Republike Hrvatske sa zadaćom prikupljanja i nadzora uplata doprinosa za mirovinsko osiguranje i vođenja evidencije o pojedinačnim računima članova obveznih mirovinskih fondova, kao i radi prijenosa doprinosa, računa i sredstava u ime članova.

Ulaganja

Sredstva Fonda mogu se ulagati u skladu sa statutom Fonda.

Strategija ulaganja Fonda je ostvarivanje primjerene stope prinosa na dulji rok u odnosu na preuzeti rizik ulaganjem imovine Fonda na hrvatska i inozemna tržišta vlasničkih i dužničkih vrijednosnica.

U skladu sa statutom Fonda, imovina Fonda može se sastojati isključivo od:

1. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca čiji je izdavatelj Republika Hrvatska, druga država članica Europske unije odnosno država potpisnica Ugovora o europskom gospodarskom prostoru (u nastavku: država članica) ili država članica Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (u nastavku: država članica OECD-a) te Hrvatska narodna banka ili središnja banka druge države članice, odnosno države članice OECD-a, odnosno javno međunarodno tijelo kojemu pripada većina država članica,
2. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca za koje jamči Republika Hrvatska, druga država članica, država članica OECD-a, Hrvatska narodna banka, ili središnja banka druge države članice, odnosno države članice OECD-a ili je izdavatelj javno međunarodno tijelo kojemu pripadaju jedna ili više država članica, odnosno kojemu pripada jedna ili više država članica OECD-a, ili javno međunarodno tijelo kojemu pripadaju jedna ili više država članica,
3. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca uvrštenih na uređeno tržište u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala, čiji je izdavatelj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a,
4. prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca uvrštenih na uređeno tržište u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala, čiji izdavatelj ima sjedište u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a,
5. prenosivih vlasničkih vrijednosnih papira uvrštenih na uređeno tržište u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala, čiji je izdavatelj dioničko društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a,
6. udjela UCITS fondova koji su odobrenje za rad dobili u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi članici ili odgovarajućih fondova koji su odobrenje za rad dobili u državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tim fondovima i razina zaštite ulagatelja istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje osnivanje i rad otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom,

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Ulaganja (nastavak)

7. udjela ili dionica u otvorenim alternativnim investicijskim fondovima, odnosno dionica ili poslovnih udjela u zatvorenim alternativnim investicijskim fondovima kojima upravljaju upravitelji koji su odobrenje za rad srednjeg ili velikog društava za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima dobili u Republici Hrvatskoj ili odobrenje za rad u drugoj državi članici, ili odgovarajućih fondova kojima upravljaju upravitelji koji su odobrenje za rad dobili u državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tim upraviteljima i razina zaštite ulagatelja istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje osnivanje i upravljanje alternativnim investicijskim fondovima,
8. depozita kod kreditnih institucija koji su povratni na zahtjev te koji dopijevaju za najviše 12 mjeseci, pod uvjetom da kreditna institucija ima registrirano sjedište u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi članici ili državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tom kreditnom institucijom i razina zaštite deponenata istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje poslovanje kreditnih institucija,
9. izvedenih financijskih instrumenata kojima se trguje na uređenim tržištima u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala ili izvedenih financijskih instrumenata kojima se trguje izvan uređenih tržišta (neuvrštene OTC izvedenice) pod sljedećim uvjetima:
 - a) temeljna imovina izvedenice sastoji se od financijskih instrumenata obuhvaćenih točkama 1. do 5. članka 125. stavka 1. Zakona, financijskih indeksa, kamatnih stopa, deviznih tečajeva ili valuta, u koje Fond može ulagati u skladu sa Zakonom i propisima donesenih na temelju Zakona,
 - b) druge ugovorne strane u transakcijama s neuvrštenim (OTC) izvedenicama su institucije koje podliježu bonitetnom nadzoru, te pripadaju kategorijama koje može dodatno propisati Agencija i
 - c) neuvrštene (OTC) izvedenice podliježu svakodnevnom pouzdanom i povjerljivom vrednovanju, te ih je u svakom trenutku moguće prodati, likvidirati ili zatvoriti prijebojnom transakcijom po njihovoj fer vrijednosti na zahtjev Fonda,
10. novca na računima,
11. drugih vrsta imovine koja je proizašla iz imovine iz točaka 1. do 10. čl. 125. st. 1. Zakona,
12. prenosivih dužničkih ili prenosivih vlasničkih vrijednosnih papira iz točaka 4. i 5. čl. 125. st. 1. Zakona, pod sljedećim uvjetima:
 - a) ti vrijednosni papiri služe za financiranje ili sekuritizaciju infrastrukturnih projekata na području Republike Hrvatske,
 - b) ti vrijednosni papiri imaju dugoročne, stabilne i predvidljive novčane tokove, kako bi odgovarali ročnosti obveza Fonda uz uvažavanje načela sigurnosti, razboritosti i opreza.

Vlada Republike Hrvatske je na temelju prijedloga koji joj je prethodno uputilo Društvo za upravljanje u ime Fonda klasificirala izdavatelja tih vrijednosnih papira kao namjenskog izdavatelja u financiranje ili sekuritizaciju infrastrukturnih projekata na području Republike Hrvatske.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Ulaganja (nastavak)

Fond može pozajmiti novčana sredstva od trećih osoba u ukupnom iznosu do 5% neto vrijednosti imovine Fonda, ali samo putem repo poslova i transakcija prodaje i ponovne kupnje, i to ne na rok duži od tri mjeseca.

Najviše 5% neto vrijednosti imovine Fonda, a najviše do 50% svakog pojedinog ulaganja dozvoljeno je pozajmiti trećim osobama. Imovina Fonda može se pozajmljivati isključivo temeljem pisanog ugovora ili u sklopu organiziranih sustava za pozajmljivanje vrijednosnih papira koji djeluju u sklopu sustava za prijeboj i namiru. Pozajmljivanje je dozvoljeno samo na isključivu korist Fonda radi povećanja prinosa Fonda, bez neprimjerenog povećanja rizika. U tom smislu, pozajmljeni vrijednosni papiri moraju biti primjerenom osigurani kolateralom. Ugovori o zajmu moraju sadržavati odredbu kojom se omogućava povlačenje pozajmljenih vrijednosnih papira na poziv u roku od 15 radnih dana.

Financijske izvedenice Društvo za upravljanje može koristiti u svoje ime i za račun Fonda jedino u svrhu:

1. zaštite imovine Fonda,
2. efikasnog upravljanja imovinom i obvezama Fonda.

Prilikom ugovaranja financijskih izvedenica moraju se uvažavati sljedeća ograničenja:

1. ukupna izloženost prema temeljnoj imovini koja je stvorena kroz financijske izvedenice ne smije biti veća od 30% neto vrijednosti imovine Fonda,
2. izloženost prema jednoj osobi na temelju izvedenih financijskih instrumenta ugovorenih s tom osobom ne smije prelaziti 3% neto vrijednosti imovine Fonda,
3. ulaganjem u izvedenice ili druge instrumente iz članka 125. stavka 1. koji u sebi imaju ugrađenu izvedenicu, nije dozvoljeno stvoriti izloženost prema temeljnoj imovini kojom se prekoračuju ograničenja ulaganja propisana Zakonom ili pravilnicima donesenim temeljem Zakona te se ne smije stvoriti izloženost prema imovini iz članka 134. Zakona.

Agencija Pravilnikom o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 103/14, 67/15, i 39/17) (u nastavku „Pravilnik“) propisuje dodatna ograničenja za ulaganja, postupanja s imovinom mirovinskih fondova te izračun izloženosti iz članka 126. Zakona.

Imovina Fonda ne može biti uložena u:

1. imovinu koja je po zakonu neotuđiva ili koja je opterećena, odnosno založena ili fiducijarno prenesena radi osiguranja kakve tražbine i
2. vrijednosne papire izdane od depozitara Fonda, bilo kojeg dioničara, odnosno vlasnika udjela Društva za upravljanje, ili bilo koje osobe koja je povezana osoba s prethodno navedenim osobama. Navedeno ograničenje se ne primjenjuje na vrijednosne papire iz članka 125. stavka 1. točke 1. Zakona.

Imovina Fonda investirana je u dužničke i vlasničke vrijednosnice te udjele u investicijskim fondovima sukladno zakonskim ograničenjima i tržišnim uvjetima kako bi se maksimizirao očekivani prihod te minimizirao očekivani rizik.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Uprava i nadzorni odbor

Upravljačku strukturu Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. čine:

Nadzorni odbor

Anton Starčević	Predsjednik
Zoran Vučićević	Zamjenik predsjednika
Dubravko Lukač	Član
Christa Geyer	Član
Peter Žilinek	Član

Uprava

Damir Grbavac	Predsjednik
Eva Horvat	Član
Gordan Šumanović	Član

Odbor za reviziju

Anton Starčević	Predsjednik
Zoran Vučićević	Član
Dubravko Lukač	Član

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnova za pripremu - Izjava o usklađenosti

Financijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14, 93/15, 64/18 i 115/18) i Pravilnikom o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 104/17) izdanom od strane Agencije. Računovodstvena regulativa Agencije temelji se na Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije ("MSFI usvojeni od strane EU"). Računovodstvene politike podudaraju se s računovodstvenim načelima Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja usvojenih od strane EU, osim u dijelu izračuna očekivanih kreditnih gubitaka za financijsku imovinu po amortiziranom trošku ili kroz ostalu sveobuhvatnu dobit te u dijelu prezentacije izvještaja o financijskom položaju i računu dobiti i gubitka. Tamo gdje se računovodstvene politike podudaraju s MSFI usvojenim od strane EU, u opisu računovodstvenih politika Fonda poziva se na pojedine standarde koji su bili u primjeni na dan 31. prosinca 2018. godine.

Ovi financijski izvještaji odobreni su od strane Uprave Društva za upravljanje dana 22. ožujka 2019. godine.

Osnova za mjerenje

Ovi financijski izvještaji pripremljeni su na osnovi fer vrijednosti za financijske instrumente po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka i financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Ostala financijska imovina i obveze iskazani su po amortiziranom ili povijesnom trošku.

Agencija je „Pravilnikom o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i vrijednosti obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda“ („Pravilnik“) propisala kako je Društvo za upravljanje dužno propisati u računovodstvenim politikama načela i osnove za priznavanje, mjerenje i prestanak priznavanja imovine i obveza mirovinskog fonda. Istim Pravilnikom, Agencija se poziva na odredbe vezane uz priznavanje i mjerenje financijskih instrumenata sukladno MSFI-ju 9 koji su u primjeni od 1. siječnja 2018. godine., uz ranije spomenuta odstupanja vezana uz vrednovanje financijske imovine Fonda. Promjene u računovodstvenim politikama objašnjene su u bilješci 2.

Izvještajna valuta

Financijski izvještaji Fonda iskazani su u hrvatskim kunama (HRK). Na dan 31. prosinca 2018. i 31. prosinca 2017. godine, službeni tečaj kune u odnosu na druge značajne valute bio je kako slijedi:

Valuta	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.
1 EUR	7,513648	7,417575
1 USD	6,269733	6,469192
1 CHF	6,431816	6,588129
1 GBP	8,467991	8,205282

Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje financijskih izvještaja sukladno računovodstvenoj regulativi primjenjivoj na regulirane mirovinske fondove u Republici Hrvatskoj zahtijeva donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki od strane rukovodstva Društva za upravljanje koje utječu na primjenu politika i objavljenih iznosa imovine i obveza, prihoda i troškova. Procjene i povezane pretpostavke temelje se na povijesnom iskustvu i različitim drugim čimbenicima za koje smatra da su razumni u danim uvjetima, uz raspoložive informacije na datum izvještavanja, a čiji rezultat čini osnovu za donošenje prosudbi o knjigovodstvenim vrijednostima imovine i obveza koje nisu direktno vidljive iz ostalih izvora. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od procjena.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Korištenje procjena i prosudbi (nastavak)

Procjene i pripadajuće pretpostavke redovito se pregledavaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je promjena procjene napravljena ako promjena utječe samo na to razdoblje. Ako promjena utječe na razdoblje u kojem je nastala i na buduća razdoblja, priznaje se u razdoblju u kojem je nastala i u budućim razdobljima. Informacije o prosudbama rukovodstva Društva za upravljanje koje se odnose na primjenu računovodstvenih propisa, koji imaju značajan utjecaj na financijske izvještaje kao i informacije o procjenama sa znatnim rizikom mogućeg značajnog usklađenja u idućoj godini objavljene su u *Bilješci 2A: Računovodstvene procjene i prosudbe*.

Funkcionalna i izvještajna valuta

Financijski izvještaji pripremljeni su u kunama („kn“) koje su ujedno i funkcionalna valuta.

Službeni tečaj na dan 31. prosinca 2018. godine bio je 7,417575 kuna za 1 euro (2017.: 7,513648 kuna) i 6,469192 kuna za 1 američki dolar (2017.: 6,269733 kuna).

Promjene u prezentiranju ili klasifikaciji stavki unutar financijskih izvještaja

Računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane i osim ako nije drugačije navedeno, u skladu su s onima korištenim u prethodnoj godini.

Prihod od ulaganja

Prihodi od ulaganja za razdoblje uključuju realizirane dobitke od ulaganja u vlasničke i dužničke vrijednosnice, udjele u investicijskim fondovima te derivativne financijske instrumente. Također uključuju pozitivne tečajne razlike od monetarnih financijskih instrumenata, dividende i ostale slične prihode.

Prihodi od kamata od dužničkih vrijednosnica koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, imovine koja se mjeri po amortiziranom trošku te tekućih računa i plasmana kod banaka priznaju se u dobiti ili gubitku kako nastaju, primjenom efektivne kamatne stope relevantnog instrumenta izračunate na datum stjecanja, kojom se budući procijenjeni novčani tokovi svode na neto sadašnju vrijednost tijekom razdoblja trajanja pripadajućeg ugovora ili primjenom odgovarajuće promjenjive kamatne stope. Prihodi od kamata uključuju i amortizaciju bilo kojeg diskonta ili premije, i ukoliko je primjenjivo, transakcijske troškove ili ostale razlike između početne knjigovodstvene vrijednosti kamatonosnog instrumenta i njegove vrijednosti po dospijeću, izračunatih primjenom efektivne kamatne stope. Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška financijske imovine ili obveze i raspoređivanja prihoda od kamata ili rashoda od kamata tijekom očekivanog razdoblja držanja instrumenata. Prihod od kamata od dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak priznaje se po kuponskoj kamatnoj stopi.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Rashodi od ulaganja

Rashodi od ulaganja uključuju realizirane gubitke od ulaganja u vlasničke i dužničke vrijednosnice, udjele u investicijskim fondovima te derivativne financijske instrumente. Rashodi od ulaganja također uključuju naknadu za upravljanje, naknadu Depozitaru, brokerske naknade i transakcijske troškove, ostale rashode te negativne tečajne razlike od monetarnih financijskih instrumenata.

Prihodi od dividendi

Dividende na vlasničke vrijednosnice i raspodjele iz investicijskih fondova priznaju se na datum izglasavanja dividende na Glavnoj skupštini društva ili kada je utvrđeno pravo na dividende, ovisno koji datum je raniji, a povezana potraživanja iskazuju se u izvještaju o financijskom položaju u okviru "ostale imovine", odnosno u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u okviru prihoda od dividendi. Nakon isplate dividende, povezana potraživanja prebijaju se iznosom naplaćenog novca.

Dobici i gubici od preračunavanja monetarne imovine i obveza

Nerealizirani dobici i gubici od ulaganja u financijske instrumente uključuju promjenu fer vrijednosti financijske imovine i obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Transakcije u stranim valutama preračunate su po službenom tečaju Hrvatske narodne banke na dan poslovne promjene. Monetarna i nemonetarna imovina i obveze izražene u stranim valutama preračunati su u kune po službenom tečaju koji se primjenjuje na datum izvještavanja. Sve tečajne razlike koje proizlaze iz preračunavanja stranih valuta i svi realizirani dobici umanjeni za gubitke kod prodaje ili namire monetarne imovine ili obveza uključeni su u dobit ili gubitak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti. Nerealizirane tečajne razlike koje proizlaze iz financijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka prikazani su u poziciji Neto tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Sve ostale tečajne razlike proizašle od preračunavanja stranih valuta po imovini i obvezama, uključujući novčana sredstva, nerealizirane tečajne razlike od ulaganja u imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, ulaganja u imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku te efekte od spot kupoprodaje stranih valuta prikazane su u stavkama ostalih pozitivnih odnosno ostalih negativnih tečajnih razlika.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Troškovi upravljanja Fondom i drugi troškovi

Ukupni iznos naknada koje terete imovinu Fonda dobiva se zbrajanjem svih naknada kako slijedi:

- Ulazna naknada, koju izračunava REGOS u iznosu od 0,8% (2017.: 0,8%) od ukupno prikupljenih doprinosa. Iznos svih doprinosa uplaćenih na određeni dan, umanjnih za ulaznu naknadu, polaže se na račun Fonda, dok se ulazna naknada priznaje kao prihod Društva za upravljanje;
- Naknada za upravljanje Fondom obračunava se u iznosu od 0,363% (2017.: 0,39%) godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda, nakon odbitka obveza s osnove ulaganja. Izračun se obavlja za svaki dan vrednovanja imovine Fonda na osnovi vrijednosti ukupne imovine Fonda. Isplaćuje se društvu za upravljanje jednom mjesečno, drugi radni dan za prethodni mjesec;
- Naknada za izlaz iz Fonda naplaćuje se prilikom prijelaza iz jednog (bivšeg) fonda u drugi (novi) fond pod upravljanjem drugog mirovinskog društva, a izračunava se na temelju ukupnog iznosa koji se nalazi na osobnom računu člana fonda, i to u iznosu od 0,8% u prvoj godini članstva, 0,4% u drugoj, 0,2% u trećoj, a u ostalim godinama se ne naplaćuje izlazna naknada. Ovu naknadu također izračunava i REGOS, odnosno drugi fond prima iznos koji se nalazio na osobnom računu člana Fonda, umanjnjen za izlaznu naknadu koja se plaća Društvu za upravljanje i
- Naknada depozitaru obračunavala se sukladno ugovoru, do 1. veljače 2018. godine u iznosu 0,024% godišnje, a od 1. veljače 2018. godine u iznosu od 0,022% godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda, nakon odbitka obveza s osnove ulaganja. Naknada depozitaru se obračunava dnevno, a isplaćuje depozitaru jednom mjesečno, drugi radni dan za prethodni mjesec.

Promjene u značajnim računovodstvenim politikama

Društvo za upravljanje počinje primjenjivati propise Agencije vezane za MSFI 9 od 1. siječnja 2018. godine. Nekoliko novih standarda je također primjenjivo od 1. siječnja 2018. no ti standardi nisu imali značajan utjecaj na ove financijske izvještaje Društva za upravljanje.

Sukladno Pravilniku Agencije, kod prve primjene pravila MSFI 9 standarda, vezano uz klasifikaciju financijskih instrumenata, Društvo za upravljanje koristi dozvoljeno izuzeće te usporedne informacije u ovim financijskim izvještajima nisu prepravljene. Osim navedenog, Društvo za upravljanje je dosljedno primjenjivalo računovodstvene politike.

MSFI 9 Financijski instrumenti

Klasifikacija i mjerenje financijske imovine i financijskih obveza

MSFI 9 sadrži tri glavne kategorije klasifikacije financijske imovine: mjerena po amortiziranom trošku, po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOSD) i fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVRDIG). Klasifikacija se općenito temelji na poslovnom modelu po kojem se vodi financijska imovina te njegovim ugovorenim novčanim tokovima. Novi standard eliminira postojeće kategorije instrumenata definirane putem MRS 39; ulaganja koja se drže do dospijea, zajmove i potraživanja te ulaganja raspoloživa za prodaju.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Promjene u značajnim računovodstvenim politikama (nastavak)

MSFI 9 Financijski instrumenti (nastavak)

Klasifikacija i mjerenje financijske imovine i financijskih obveza (nastavak)

MSFI 9 u velikoj mjeri zadržava postojeće zahtjeve MRS 39 za klasifikaciju financijskih obveza. Međutim, iako se prema MRS 39 sve promjene fer vrijednosti obveza koje se drže po fer vrijednosti priznaju u računu dobiti i gubitka, u skladu s MSFI 9 promjene fer vrijednosti obično se prikazuju kako slijedi:

- iznos promjene fer vrijednosti koja se može pripisati promjenama kreditnog rizika obveze prikazuje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti; i
- preostali iznos promjene fer vrijednosti iskazuje se u računu dobiti i gubitka

Sljedeća tablica prikazuje promjene u klasifikaciji financijskih instrumenata od 1. siječnja 2018. temeljem poslovnih modela koje je Društvo definiralo sukladno Praviniku.

	Originalna klasifikacija	Nova klasifikacija	31.12.2017.	1.1.2018.
Financijska imovina				
Novac i novčani ekvivalenti	Zajmovi i potraživanja	Amortizirani trošak	641.126.362	641.126.362
Dionice	Fer vrijednost kroz dobit ili gubitak	Fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka	3.758.404.972	3.758.404.972
Državne obveznice	Financijska imovina raspoloživa za prodaju	Amortizirani trošak	407.516.796	399.553.663
Državne obveznice	Financijska imovina raspoloživa za prodaju	Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	19.607.505.820	19.607.505.820
Obveznice gospodarskih subjekata	Financijska imovina raspoloživa za prodaju	Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	456.353.219	456.353.219
Udjeli otvorenih investicijskih fondova	Fer vrijednost kroz dobit ili gubitak	Fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka	2.059.118.795	2.059.118.795
Udjeli otvorenih AIF-a i poslovni udjeli zatvorenih AIF-a	Fer vrijednost kroz dobit ili gubitak	Fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka	44.021.643	44.021.643
Potraživanja	Zajmovi i potraživanja	Amortizirani trošak	16.519.595	16.519.595
Izvedeni financijski instrumenti	Fer vrijednost kroz dobit ili gubitak	Fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka	73.380	73.380
Ukupno financijska imovina			26.990.640.582	26.982.677.449
Financijske obveze				
Obveze s osnove ulaganja u financijske instrumente	Fer vrijednost kroz dobit ili gubitak	Fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka	3.357.380	3.357.380
Ostale obveze	Amortizirani trošak	Amortizirani trošak	10.611.850	10.611.850
Ukupno financijske obveze			13.969.230	13.969.230

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Promjene u značajnim računovodstvenim politikama (nastavak)

MSFI 9 Financijski instrumenti (nastavak)

Klasifikacija i mjerenje financijske imovine i financijskih obveza (nastavak)

Odlukom Društva za upravljanje, jedna obveznica Fonda koja je na 31. prosinca 2017. bila u portfelju imovine raspoložive za prodaju, klasificirana je na dan 1. siječnja 2018. u imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku. Obzirom da je ta obveznica ponovno vrednovana na 1. siječnja 2018. kao da je oduvijek bila vrednovana po amortizacijskom trošku, efekt ponovnog mjerenja je evidentiran kroz NAV na 1 siječnja 2018. Nakon 1. siječnja 2018. svi prihodi s osnove kamate i sve razlike između troška stjecanja i iznosa po dospijeću i dalje su se nastavile priznavati u računu dobiti i gubitka.

Zbog promjene u klasifikaciji financijskih instrumenata od 1. siječnja 2018. godine za financijsku imovinu prethodno klasificiranu kao raspoloživa za prodaju, koja je u ranijim razdobljima bila reklasificirana, bruto knjigovodstvena vrijednosti kao i revalorizacijska rezerva su ponovno preračunate kao da je promatrana imovina oduvijek bila u portfelju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Posljedično, razlike u ponovnom preračunu prethodno reklasificiranih obveznica realizirane su u zadržanu dobit.

Sljedeća tablica prikazuje efekte reklasifikacije imovine sukladno definiranim poslovnim modelima na dan 1. siječnja 2018:

	Knjigovodstvena vrijednost na 31.12.2017	Ponovno mjerenje	Knjigovodstvena vrijednost na 1.1.2018
Financijska imovina			
Državne obveznice	407.516.796	-7.963.133	399.553.663
Ukupno financijska imovina	407.516.796	-7.963.133	399.553.663
Zadržana dobit i rezerve fer vrijednosti			
Revalorizacijska rezerva	2.748.656.382	-203.287.444	2.545.368.938
Zadržana dobit	7.387.340.396	203.287.444	7.590.627.840
Ukupno promjene u zadržanoj dobiti i rezervama fer vrijednosti	10.135.996.778	0	10.135.996.778

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Promjene u značajnim računovodstvenim politikama (nastavak)

MSFI 9 Financijski instrumenti (nastavak)

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Pravilnikom o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i vrijednosti obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda (NN br. 128/17 i 114/18) uvedena je mogućnost odstupanja od MSFI-ja u računovodstvenim politikama fondova u Republici Hrvatskoj budući da dozvoljava određena izuzeća od pravila mjerenja koja su propisana MSFI 9, a odnose se na financijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku i financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, pri čemu društva za upravljanje mirovinskim fondovima mogu odabrati da mirovinski fondovi pod njihovim upravljanjem priznaju kreditne gubitke samo na financijsku imovinu za koju postoji objektivan dokaz o umanjenju vrijednosti.

Navedeno izuzeće znači kako bi mirovinski fondovi nastavili priznavati umanjenje vrijednosti samo za nastale kreditne gubitke. Društvo za upravljanje odlučilo je primijeniti ovo izuzeće za sve fondove kojima upravlja.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti

Klasifikacija - politike primjenjive od 1. siječnja 2018

Društvo za upravljanje klasificira financijsku imovinu i financijske obveze Fonda u sljedeće kategorije: imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVRDIG), imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOSD), imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku (AC) i ostale financijske obveze. Uprava Društva za upravljanje odlučuje o klasifikaciji odmah pri inicijalnom priznavanju.

Financijska imovina ne reklasificira se nakon početnog priznavanja, osim ako se ne mijenja poslovni model za upravljanje financijskom imovinom. U tom slučaju financijska imovina reklasificira se od prvog dana prvog izvještajnog razdoblja nakon promjene poslovnog modela.

Financijska imovina i obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

Sva financijska imovina koja nije klasificirana kao financijska imovina vrednovana po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kako je niže opisano, mjeri se po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, uključujući svu derivativnu financijsku imovinu. Kategorija financijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka ima dvije podkategorije: financijska imovina namijenjena trgovanju i ona koja je na početku određena da se vodi po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Društvo za upravljanje određuje financijsku imovinu i obveze Fonda po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak kada se:

- imovinom i obvezama upravlja, vrednuje ili interno prikazuje na osnovi fer vrijednosti,
- priznavanjem eliminira ili značajno umanjuje računovodstvena neusklađenost koja bi u protivnom nastala, ili
- imovina i obveze sadrže ugrađeni derivativ koji značajno mijenja novčane tokove koji bi inače proizlazili iz ugovora.

Financijski instrumenti po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju vlasničke vrijednosne papire i ulaganja u investicijske fondove te derivativne financijske instrumente. Svi financijski instrumenti u kategoriji kroz dobit ili gubitak kategorizirani su u portfelj namijenjen trgovanju.

Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku

Financijska imovina se mjeri po amortiziranom trošku ako su obuhvaćena oba slijedeća uvjeta:

- financijska se imovina drži u okviru poslovnog modela čija je svrha držanje financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i
- na temelju ugovornih uvjeta financijske imovine na određene datume nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku uključuje plasmane kod banaka, dužničke vrijednosne papire i ostala potraživanja.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Klasifikacija - politike primjenjive od 1. siječnja 2018 (nastavak)

Imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Financijska se imovina mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako su ispunjena oba slijedeća uvjeta:

- financijska se imovina drži u okviru poslovnog modela čiji se cilj ostvaruje i prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom te financijske imovine te
- na temelju ugovorenih uvjeta financijske imovine na određene datume nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

Financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit uključuje dužničke vrijednosne papire, prvenstveno državne obveznice i obveznice gospodarskih subjekata.

Klasifikacija - politike primjenjive prije 1. siječnja 2018.

Klasifikacija

Društvo za upravljanje klasificira financijsku imovinu i financijske obveze Fonda u sljedeće kategorije: po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, raspoložive za prodaju, koje se drže do dospelosti, zajmove i potraživanja i ostale financijske obveze. Uprava Društva za upravljanje odlučuje o klasifikaciji odmah pri inicijalnom priznavanju.

Financijska imovina i obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Kategorija financijske imovine po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak ima dvije podkategorije: financijski instrumenti namijenjeni trgovanju i ona koja je na početku određena da se vodi po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Društvo za upravljanje određuje financijsku imovinu i obveze Fonda po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak kada se:

- imovinom i obvezama upravlja, vrednuje ili interno prikazuje na osnovi fer vrijednosti,
- priznavanjem eliminira ili značajno umanjuje računovodstvena neusklađenost koja bi u protivnom nastala, ili
- imovina i obveze sadrže ugrađeni derivativ koji značajno mijenja novčane tokove koji bi inače proizlazili iz ugovora.

Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja su nederivativna financijska imovina s određenim ili odredivim plaćanjima koja ne kotira na aktivnom tržištu. Oni uključuju plasmane kod banaka i ostala potraživanja.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Klasifikacija - politike primjenjive prije 1. siječnja 2018 (nastavak)

Financijska ulaganja koja se drže do dospijea

Ova kategorija obuhvaća nederivativnu financijsku imovinu koja kotira na burzi, ima fiksna ili određiva plaćanja i fiksno dospijea, za koju Fond ima pozitivnu namjeru i sposobnost držanja do dospijea. Financijska ulaganja koja se drže do dospijea uključuju dužničke vrijednosnice.

Financijska imovina raspoloživa za prodaju

Ova kategorija obuhvaća nederivativnu financijsku imovinu koja je početno određena kao raspoloživa za prodaju ili financijsku imovinu koja nije klasificirana ni u jednu drugu kategoriju. Financijska imovina raspoloživa za prodaju se namjerava držati neodređeno vrijeme, ali može biti prodana kao odgovor na potrebe za likvidnošću, promjenu u kamatnim stopama, promjenu u tečajevima ili cijenama. Financijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje dužničke vrijednosnice.

Ostale financijske obveze

Financijske obveze koje se ne vode po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire, obveze s osnove repo ugovora i financijske obveze proizašle iz imovine članova Fonda te ostale obveze.

Određivanje poslovnog modela - politike primjenjive od 1. siječnja 2018

Društvo za upravljanje na razini ulaganja procjenjuje cilj poslovnog modela Fonda. Pri razmatranju, Uprava Društva za upravljanje uključuje sljedeće informacije:

- definirane politike i ciljeve individualnog ulaganja i učinak tih politika u praksi. Navedeno uključuje ocjenu je li strategija managementa ostvarivanje ugovorenih prihoda od kamata, održavanje određene razine kamatnih stopa, usklađivanje trajanja financijske imovine s trajanjem bilo koje povezane obveze ili očekivanih novčanih odljeva ili ostvarivanja novčanih priljeva prodajom imovine;
- rizike koji utječu na rezultate poslovnog modela (uključujući utjecaj na financijsku imovinu koja se nalazi u tom poslovnom modelu) i kako se navedenim rizicima upravlja;
- učestalost, količinu i vrijeme prodaje financijske imovine u prethodnim razdobljima, razlozima prodaja i budućim očekivanim prodajnim aktivnosti.

Društvo za upravljanje je odredilo kako Fond ima tri poslovna modela:

- Poslovni model u kojem se imovina drži do naplate, a koji uključuje plasmane kod banaka, dužničke vrijednosne papire za koje Društvo za upravljanje tako odredi, instrumente tržišta novca te ostala potraživanja. Navedena financijska imovina drži se radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.
- Poslovni model čiji se cilj ostvaruje prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine, a koji je osnovni poslovni model za sve oblike dužničkih vrijednosnih papira.
- Poslovni model čiji se cilj ostvaruje prodajom financijske imovine, a koristi se u svrhu klasifikacije sve ostale imovine koja se nalazi u imovini Fonda, a nije klasificirana u poslovni model držanje imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova ili poslovni model čiji se cilj ostvaruje prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine. Navedena financijska imovina i njen rezultat se procjenjuje na temelju trenutne fer vrijednosti.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Određivanje jesu li ugovoreni novčani tokovi isključivo otplate glavnice i kamate (SPPI) - politike primjenjive od 1. siječnja 2018

U svrhu ove procjene, „glavnica“ se definira kao fer vrijednost financijske imovine pri početnom priznavanju, „kamata“ se definira kao naknada za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik povezan s vremenskim periodom u kojem se otplaćuje preostali dio glavnice te ostale osnovne rizike i troškove kreditiranja (npr. rizik likvidnosti i administrativni troškovi), kao i za profitnu maržu.

Pri procjeni jesu li ugovorni novčani tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamata (SPPI), Društvo za upravljanje razmatra ugovorne uvjete instrumenta. To uključuje procjenu sadrži li financijska imovina ugovorni uvjet koji bi mogao promijeniti vremensko razdoblje ili iznos ugovorenih novčanih tokova na način da prethodni uvjet ne bi bio zadovoljen. Prilikom izrade ove procjene, Društvo za upravljanje razmatra:

- nepredviđene događaje koji bi mogli izmijeniti iznos ili period planiranih primitaka novčanih tokova;
- uvjete koji mogu utjecati na promjenu ugovorene kuponske stope, uključujući klauzule varijabilne stope;
- opcije prijevremene otplate i produljenja; i
- odredbe koje ograničavaju prava Fonda na potraživanja novčanih tokova određene imovine

Priznavanje

Sva financijska imovina uključujući i izvedenice priznaju se u izvještaju o financijskom položaju u trenutku kada Fond postane dio obvezujućeg ugovora o financijskom instrumentu. Financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka te imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaje se u izvještaju o financijskom položaju na datum kada se počnu primjenjivati ugovoreni uvjeti instrumenta u kojem je Fond jedna od ugovornih strana.

Fond početno priznaje imovinu koja se vrednuje po amortiziranom trošku na dan njezinog ugovaranja, kreiranja ili stjecanja.

Početno i naknadno mjerenje

Financijski instrumenti se početno mjere po fer vrijednosti uvećano, ako se radi o financijskoj imovini ili financijskoj obvezi koja se ne vodi po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka, za transakcijske troškove koji su direktno povezani sa stjecanjem ili izdavanjem financijske imovine ili financijske obveze. Transakcijski troškovi po osnovi financijske imovine i financijskih obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka rashoduju se po nastanku, dok se kod drugih financijskih instrumenata amortiziraju metodom efektivne kamatne stope.

Nakon početnog priznavanja, sva financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka mjeri se po fer vrijednosti, a promjene u njihovoj fer vrijednosti priznaju se kroz dobit ili gubitak.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Početno i naknadno mjerenje (nastavak)

Nakon početnog priznavanja financijska imovina koja se mjeri se po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit mjeri se po fer vrijednosti, dok se rezultirajući dobiti i gubici priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, osim gubitaka kod umanjenja vrijednosti, dobitaka ili gubitaka po tečajnim razlikama monetarne imovine poput dužničkih vrijednosnica, te amortizacije premije ili diskonta (uključujući transakcijske troškove) metodom efektivne kamatne stope, koji se priznaju kroz dobit ili gubitak.

Realizirani efekti za imovinu koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaju se na način da se svi nerealizirani dobiti ili gubici priznati u sveobuhvatnoj dobiti za dužničke vrijednosnice kumulativno prenose kroz dobit ili gubitak uvećano ili umanjeno za razliku do prodajne cijene. Nerealizirani efekti po vlasničkim vrijednosnicama, nikad se ne prenose u dobit ili gubitak, nego ostaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. U izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u pozicijama realizirani dobiti i realizirani gubici prikazan je bruto iznos kumulativnih dobitaka ili gubitaka zabilježenih do trenutka prodaje.

Financijska imovina po amortiziranom trošku mjeri se po amortiziranom trošku, primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjeno za gubitke od umanjenja vrijednosti ako postoje. Premije i diskonti uključeni su u knjigovodstvenu vrijednost povezanog instrumenta i amortiziraju se na temelju efektivne kamatne stope instrumenta.

Ostale financijske obveze, osim onih koje se vode po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, mjere se po amortiziranom trošku, primjenom efektivne kamatne stope.

Principi mjerenja fer vrijednosti

Fer vrijednost financijske imovine temelji se na njihovoj tržišnoj cijeni na dan izvještavanja utvrđenoj prema regulativi Agencije kako je navedeno u nastavku, bez umanjenja za zavisne troškove ili je temeljena na vrijednosti sličnih financijskih instrumenata.

Fer vrijednost utvrđuje se kao cijena koja se može ostvariti prodajom imovine ili platiti za prijenos obveze u redovnoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja ili u njihovom nedostatku cijena koja se može ostvariti na najpovoljnijem tržištu na kojem Fond ima pristup na datum mjerenja. Fer vrijednost obveze također odražava njezin rizik neizvršenja.

Fer vrijednost prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u Republici Hrvatskoj te prijavljenih OTC transakcija na dan za koji se vrednuje imovina i obveze mirovinskog fonda. Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu. Fer vrijednost prenosivih vrijednosnih papira te instrumenata tržišta novca kojima se trguje u drugoj državi članici ili državi članici OECD-a na aktivnom tržištu vrednuje se primjenom zadnje cijene trgovanja objavljene na uređenom tržištu u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u drugoj državi članici ili državi članici OECD-a ili službenim financijsko-informacijskim servisima na dan vrednovanja.

Ulaganja u investicijske fondove se vrednuju po neto vrijednosti imovine po udjelu, kao što je izvješteno od strane društava za upravljanje tih fondova. Agencija zahtijeva da Društvo za upravljanje izračunava cijenu udjela u Fondu na temelju mjerenja financijskih instrumenata Fonda po službeno odobrenim cijenama. Društvo za upravljanje je dužno izdavati i povlačiti udjele po toj cijeni udjela.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Aktivno i neaktivno tržište

Za prenosive vlasničke vrijednosne papire aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se prenosivim vlasničkim vrijednosnim papirom trgovalo minimalno 20 trgovinskih dana u tromjesečnom razdoblju. Za prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se navedenim instrumentima trgovalo minimalno 15 trgovinskih dana u tromjesečnom razdoblju. Uz navedeno, kao kriterij određivanja aktivnog tržišta, uzima se u obzir i volumen trgovanja tijekom pojedinog trgovinskog dana.

Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu. Fer vrijednost prenosivih vrijednosnih papira, instrumenata tržišta novca te ostalih financijskih instrumenata kojima se trguje na neaktivnom tržištu procjenjuje se tehnikama vrednovanja, odnosno primjenom tehnika procjene, uključujući upotrebu usporednih transakcija koje su obavljene prema tržišnim uvjetima, usporedbom fer vrijednosti drugog instrumenta koji je suštinski isti, tehnike diskontiranih novčanih tokova, ili bilo kojom drugom tehnikom procjene koja omogućava pouzdanu procjenu cijena dobivenih u stvarnim tržišnim transakcijama. Fer vrijednost derivatnih instrumenata kojima se ne trguje na uređenom tržištu procjenjuje se temeljem iznosa primitaka ili izdataka koje bi Fond imao u slučaju da prekine ugovor na datum izvještavanja, uzimajući u obzir trenutne tržišne uvjete i kreditnu sposobnost druge ugovorne strane.

Kod primjene tehnika diskontiranog novčanog toka, procijenjeni budući novčani tokovi temelje se na najboljoj procjeni rukovodstva Društva za upravljanje, a primijenjena diskontna stopa je tržišna stopa na datum izvještavanja koja je primjenjiva na instrumente sa sličnim uvjetima. Kod primjene ostalih modela određivanja cijene, ulazni podaci temelje se na tržišnim podacima na datum izvještavanja. Informacije o tehnikama vrednovanja i ulaznim varijablama za utvrđivanje fer vrijednosti razne imovine i obveza Fonda objavljene su u *Bilješci 16: Fer vrijednost*.

Prestanak priznavanja

Fond prestaje priznavati financijsku imovinu (u cijelosti ili djelomično) kada isteknu prava na primitke gotovinskih tokova od financijske imovine ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom financijskom imovinom. Navedeno se događa kada Fond prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava ostvarena, prodana ili istekla.

Fond prestaje priznavati financijske obveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle. Ukoliko se uvjeti financijske obveze promijene, Fond će prestati priznavati tu obvezu i istovremeno priznati novu financijsku obvezu s novim uvjetima. Kod prestanka priznavanja, Fond za određivanje realiziranih dobitaka i gubitaka za financijsku imovinu koja se vodi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka koristi metodu prosječnog ponderiranog troška, dok za imovinu koja je klasificirana kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i po amortiziranom trošku koristi metodu FIFO ("First-In-First-Out").

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Netiranje financijskih instrumenata

Financijska imovina i obveze se u izvještaju o financijskom položaju iskazuju u neto iznosu samo u slučaju kada postoji zakonski provedivo pravo na prebijanje priznatih iznosa i postoji namjera namire na neto principu ili se realizacija imovine i podmirenje obaveza odvija istovremeno. Prihodi i troškovi se iskazuju u neto iznosu samo ako je to dopušteno računovodstvenim standardima, ili za dobitke i gubitke nastale iz grupe sličnih transakcija.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Kao što je navedeno u odjeljku *Promjene u značajnim računovodstvenim politikama - Umanjenje vrijednosti financijske imovine* Društvo za upravljanje koristi izuzeće od mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka na financijsku imovinu Fonda koja se mjeri po amortiziranom trošku, sukladno Pravilniku o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i vrijednosti obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda (NN br. 128/17 i 114/18) te ne priznaje očekivane kreditne gubitke osim ukoliko ne postoje objektivni razlozi za umanjeње vrijednosti.

Na datum izvještavanja pregledavaju se financijski instrumenti koji se vode po trošku ili amortiziranom trošku te po fer vrijednosti s promjenama fer vrijednosti priznatim u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kako bi se ustanovilo postojanje objektivnih razloga za umanjeње vrijednosti. Ukoliko postoje takve indikacije, gubitak od umanjeња vrijednosti priznaje se u dobiti ili gubitku kao:

- razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontiranih originalnom efektivnom kamatnom stopom, za financijsku imovinu koja se vodi po trošku ili amortiziranom trošku, te
- kao kumulativni gubitak koji je priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, za financijske instrumente koji se vode po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Iznos kumulativnog gubitka koji je isključen iz ostale sveobuhvatne dobiti i prikazan unutar dobiti ili gubitka je razlika između troška kupnje (umanjeno za otplatu glavnice i amortizaciju) i trenutne fer vrijednosti umanjene za prethodno priznata umanjeња vrijednosti.

Sva financijska imovina koja se vodi po amortiziranom trošku i financijska imovina koja se vodi po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit individualno se procjenjuje na umanjeње vrijednosti. Kratkoročna stanja se ne diskontiraju.

Ako se u narednom razdoblju iznos gubitka od umanjeња vrijednosti koji je priznat za određenu financijsku imovinu koja se vodi po amortiziranom trošku smanji i smanjenje se može objektivno povezati s događajem nastalim nakon smanjenja, smanjenje se poništava kroz dobit ili gubitak.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Derivativni instrumenti i zaštita od rizika

U okviru svog redovnog poslovanja, Društvo za upravljanje koristi derivativne financijske instrumente, kako bi umanjio rizike Fonda vezane uz fluktuacije tečaja stranih valuta. Derivativni financijski instrumenti početno se mjere po fer vrijednosti na dan zaključivanja derivativnih ugovora, a naknadno se mjere po njihovoj fer vrijednosti.

Fer vrijednosti se utvrđuju na temelju modela po close-out metodi.

Svi se derivativni instrumenti iskazuju kao imovina kada im je fer vrijednost pozitivna i kao obveze kada im je fer vrijednost negativna. Promjene u fer vrijednosti priznaju se kroz dobit ili gubitak u razdoblju u kojem su nastale.

Spot transakcije koje se odnose na kupoprodaju stranih valuta iskazuju se po datumu trgovanja. Pozitivna ili negativna fer vrijednost spot transakcije od datuma trgovanja do datuma namire iskazuje se u izvještaju o financijskom položaju kao potraživanje i obveza, te kroz dobit ili gubitak u okviru pozicije „Ostale pozitivne tečajne razlike“ i „Ostale negativne tečajne razlike“.

Sporazumi o reotkupu vrijednosnih papira (repo transakcije)

Vrijednosni papiri prodani na temelju ugovora o reotkupu ne iskrižuju se, već se i dalje iskazuju u izvještaju o financijskom položaju. Repo ugovor o prodaji i ponovnoj kupnji (pasivni repo) vrednuje se od datuma namire tako da se instrument koji je predmet transakcije u imovini Fonda i dalje vrednuje u skladu s pravilima za tu vrstu instrumenta, dok se obveze za primljena novčana sredstva vrednuju po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Potraživanja i obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire

Potraživanja i obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire odnose se na prodaju i kupnju vrijednosnih papira koji se iskazuju po datumu trgovanja, a koji će se namiriti na dan namire.

Novčana sredstva

Novčana sredstva obuhvaćaju novac na računima.

Obveze Fonda

Obveze Fonda mogu biti: obveze s osnove ulaganja u imovinu Fonda, obveze prema Društvu za upravljanje s osnove naknada, obveze prema depozitaru s osnove naknade, obveze s osnove prijenosa obračunskih jedinica i ostale obveze Fonda sukladno Zakonu. Obveze su iskazane po njihovoj nominalnoj vrijednosti.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Novčani primici od članova Fonda

Novčani primici od članova Fonda obuhvaćaju uplate doprinosa po zakonom utvrđenoj stopi te uplate osoba koje su promijenile članstvo u prethodno odabranom mirovinskom fondu. U trenutku promjene obveznog mirovinskog fonda sredstva člana se prebacuju s osobnog računa člana u bivšem obveznom mirovinskom fondu na osobni račun člana u novo odabranom fondu. Svi novčani primici od članova Fonda vrše se preko REGOS-a.

Novčani izdaci

Novčani izdaci temeljem isplate mirovina

Ostvarivanjem prava na mirovinu, uštedena sredstva se s osobnog računa člana Fonda prebacuju u mirovinsko osiguravajuće društvo po izboru člana koje će članu doživotno isplaćivati mirovinu. Povlačenjem sredstva sa osobnog računa, članu prestaje članstvo u Fondu.

Izdaci s osnove promjene članstva

Sukladno Zakonu, član Fonda može prijeći u obvezni mirovinski fond kojim upravlja drugo mirovinsko društvo ukoliko je od prethodne promjene obveznog mirovinskog fonda prošlo više od 14 dana, bez obzira je li prethodna promjena posljedica promjene obveznog mirovinskog fonda s obzirom na kategoriju, a kojim upravlja isto mirovinsko društvo ili promjene obveznog mirovinskog fonda kojim upravlja drugo mirovinsko društvo. U tom slučaju, REGOS proslijeđuje sredstva osiguranika umanjena za naknadu za izlaz na njegov osobni račun u novo odabranom fondu.

Neto imovina Fonda i vrijednost obračunske jedinice

Neto imovinsku vrijednost Fonda čini ukupna vrijednost imovine Fonda umanjena za iznos obveza Fonda na dan utvrđivanja neto imovinske vrijednosti. Vrijednost obračunske jedinice predstavlja omjer neto imovinske vrijednosti Fonda i ukupnog broja obračunskih jedinica Fonda na isti dan.

Oporezivanje

Prema trenutno važećoj regulativi primjenjivoj u Hrvatskoj, dobit od Fonda ne podliježe oporezivanju.

Raspodjela rezultata Mirovinskog fonda

Raspodjela rezultata Fonda regulirana je Zakonom. U skladu s trenutno važećim odredbama Zakona, sva dobit razdoblja raspoređuje se na račune članova.

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

2A. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE

Ove objave nadopunjuju *Bilješku 15: Financijski instrumenti i upravljanje rizicima* i *Bilješku 16: Fer vrijednost*.

Društvo za upravljanje donosi procjene i prosudbe vezane uz budućnost. Procjene i prosudbe koje nose znatan rizik mogućih značajnih usklada knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj poslovnoj godini, opisane su u nastavku.

Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene

Utvrđivanje fer vrijednosti

Dio financijskih instrumenata Fonda mjeri se po fer vrijednosti i obično je moguće utvrditi njihovu fer vrijednost unutar razumnog raspona procjena. Za financijske instrumente Fonda kojima se trguje na organiziranim tržištima, a koji se mjere po fer vrijednosti, kotirane cijene su direktno dostupne. Međutim, fer vrijednost određenih financijskih instrumenata, na primjer vrijednosnica koje ne kotiraju, određuje se primjenom tehnika procjene, uključujući pozivanje na sadašnju fer vrijednost ostalih suštinski sličnih instrumenata (podložno odgovarajućim usklađenjima). Metode vrednovanja su opisane u *Bilješci 2: Financijski instrumenti*. Za financijske instrumente s kojima se rijetko trguje i koji imaju netransparentnu cijenu, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva različit stupanj prosudbe ovisno o likvidnosti, koncentraciji, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnim pretpostavkama i ostalim rizicima koji utječu na pojedini instrument.

Procjene fer vrijednosti provode se u određenom vremenskom trenutku na temelju tržišnih uvjeta i informacija o financijskom instrumentu. Ove su procjene po prirodi subjektivne i uključuju neizvjesnosti i pitanja koja značajno ovise o prosudbi, poput kamatnih stopa, promjenjivosti i procijenjenim novčanim tokovima te se stoga ne mogu utvrditi s potpunom preciznošću. Fond mjeri fer vrijednost temeljem hijerarhije fer vrijednosti koja je objašnjena u *Bilješci 16: Fer vrijednost*.

Gubici od umanjenja vrijednosti financijske imovine mjerene po amortiziranom trošku

Umanjenje vrijednosti za pojedinačne izloženosti temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka. Pri procjeni tih novčanih primitaka, rukovodstvo procjenjuje financijski položaj dužnika i neto nadoknadivu vrijednost instrumenata osiguranja.

Regulatorni zahtjevi

Agencija je ovlaštena za provođenje regulatornog nadzora nad poslovanjem Fonda i može zahtijevati promjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u skladu s odgovarajućim propisima.

Klasifikacija financijske imovine i obveza

Računovodstvene politike predstavljaju okvir po kojem se imovina i obveze Fonda inicijalno raspoređuju u različite računovodstvene kategorije. Prilikom klasifikacije financijske imovine i obveza u kategoriju „radi trgovanja“, Društvo za upravljanje utvrđuje da zadovoljavaju definiciju imovine i obveza namijenjenih trgovanju kako je navedeno u *Bilješci 2: Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak*. U raspoređivanju financijske imovine i obveza po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, Društvo za upravljanje je odredilo da moraju zadovoljavati jedan od kriterija za takvu klasifikaciju kako je navedeno u *Bilješci 2*.

Od 1. siječnja 2018. godine, Društvo za upravljanje je sukladno propisima Agencije definiralo poslovne modele u svojim računovodstvenim politikama, koji su u skladu sa strategijom ulaganja Fonda.

Tijekom 2018. godine Društvo za upravljanje je kupnje dijela novih financijskih instrumenata, koje zadovoljavaju SPPI test i za koje ima namjeru držanja do dospelja, klasificiralo u kategoriju financijske imovine mjerene po amortiziranom trošku. Za navedenu imovinu, Društvo za upravljanje je internim aktima definiralo situacije u kojima je prodaja te imovine dozvoljena.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

3. NETO REALIZIRANI DOBICI (GUBICI) OD FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA

	2017.	2018.
Realizirani dobiti od prodaje financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	223.310.672	138.884.071
Realizirani dobiti od prodaje financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	69.289.724	15.023.665
Realizirani dobiti od financijskih instrumenata	292.600.396	153.907.736
Realizirani gubici od prodaje financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	-62.462.923	-85.383.955
Realizirani gubici od prodaje financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-29.813.766	-669.601
Realizirani gubici od financijskih instrumenata	-92.276.689	-86.053.556
Neto realizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	200.323.707	67.854.180

Slijedi detaljan pregled svih neto realiziranih dobitaka i gubitaka po pojedinoj grupi vrijednosnih papira tijekom 2018. i 2017. godine:

Financijski instrumenti	Knjigovodstvena ili fer vrijednost	Prodajna vrijednost	Neto realizirani dobiti (gubici) 2018.	Neto realizirani dobiti (gubici) 2017.
Redovne dionice	747.860.263	773.281.896	25.421.633	132.323.827
Državne obveznice	638.111.912	652.465.976	14.354.064	63.455.519
Obveznice gospodarskih subjekata	0	0	0	-23.979.561
Udjeli otvorenih investicijskih fondova	514.537.272	513.502.713	-1.034.559	-3.353.198
Udjeli otvorenih AIF-a i poslovni udjeli zatvorenih AIF-a	76.650	76.682	32	0
Izvedenice	2.074.584.760	2.103.697.770	29.113.010	31.877.120
Ukupno	3.975.170.857	4.043.025.037	67.854.180	200.323.707

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

4. NEREALIZIRANI DOBICI (GUBICI) OD FINACIJSKIH INSTRUMENATA I POZITIVNE (NEGATIVNE) TEČAJNE RAZLIKE FINACIJSKIH INSTRUMENATA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ RAČUN DOBITI I GUBITKA

a) Nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata

	2017.	2018.
Nerealizirani dobiti od financijskih instrumenata	4.575.483.380	4.394.937.163
Nerealizirani gubici od financijskih instrumenata	-4.487.957.547	-4.820.806.855
Nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	87.525.833	-425.869.692

b) Pozitivne (negativne) tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

	2017.	2018.
Pozitivne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	329.200.360	696.634.002
Negativne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-400.177.344	-660.105.544
Neto tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-70.976.984	36.528.458
Neto nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	16.548.849	-389.341.234

Slijedi detaljan pregled neto nerealiziranih dobitaka i gubitaka od instrumenata klasificiranih po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka po pojedinoj grupi vrijednosnih papira tijekom 2018. i 2017. godine:

Financijski instrumenti	Trošak nabave	Knjigovodstvena ili fer vrijednost	Neto tečajne razlike na ulaganjima u vrijednosne papire	Neto nerealizirani dobiti (gubici) 2018.	Neto nerealizirani dobiti (gubici) 2017.
<i>Financijski instrumenti klasificirani po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka</i>					
Redovne dionice	3.553.322.918	3.372.049.739	14.750.781	-196.023.960	-28.112.000
Povlaštene dionice	211.154.757	208.276.638	0	-2.878.119	-17.615.627
Udjeli otvorenih investicijskih fondova	2.280.872.495	2.092.496.713	-13.659.266	-174.716.516	108.141.937
Udjeli otvorenih AIF-a i poslovni udjeli zatvorenih AIF-a	44.569.255	36.887.867	0	-7.681.388	3.185.554
Udjeli fondova sličnih UCITS fondovima	584.310.681	575.177.915	35.436.943	-44.569.709	25.209.969
Izvedenice	0	0	0	0	-3.284.000
Ukupno	6.674.230.106	6.284.888.872	36.528.458	-425.869.692	87.525.833

4. NEREALIZIRANI DOBICI/(GUBICI) OD FINACIJSKIH INSTRUMENATA I POZITIVNE/(NEGATIVNE) TEČAJNE RAZLIKE FINACIJSKIH INSTRUMENATA PO FER VRIJEDNOSTI (NASTAVAK)

Nerealizirani dobiti i gubici kao i tečajne razlike se računaju dnevno na bruto principu te se u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prikazuje kumulativ gubitaka i dobitaka. Prilikom prodaje financijskih instrumenata realizirani efekti priznaju se na način da se svi nerealizirani dobiti ili gubici po imovini koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka kumulativno prenose u realizirane dobitke ili gubitke uvećano ili umanjeno za razliku do prodajne cijene.

Ostale pozitivne i negativne tečajne razlike odnose se na nerealizirane tečajne razlike od financijskih instrumenata koji se mjere kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, financijskih instrumenata koji se mjere po amortiziranom trošku, te tečajne razlike nastale pri svođenju tekućih računa i ostalih potraživanja, kao i efekte od spot kupoprodaje stranih valuta.

5. PRIHODI OD KAMATA I AMORTIZACIJA PREMIJE/(DISKONTA)

	2017.	2018.
Prihodi od kamata po dužničkim vrijednosnicama koje mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	941.986.103	907.650.922
Prihodi od kamata po dužničkim vrijednosnicama koje se mjere po amortiziranom trošku	0	14.871.361
Prihodi od kamata po depozitima	0	638.675
Prihodi od kamata po novčanim računima	630.931	424.818
Amortizacija diskonta/premije vrijednosnica koje se mjere po amortiziranom trošku	0	254.713
Amortizacija diskonta/premije vrijednosnica koje se mjere po fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-203.352.388	-198.325.548
Ukupno	739.264.646	725.514.941

6. RASHODI S OSNOVE ODNOSA S MIROVINSKIM DRUŠTVOM

Rashodi s osnove odnosa s Društvom za upravljanje odnose se na naknadu za upravljanje koju Fond plaća sukladno Zakonu. Naknada za upravljanje Fondom u 2018. godini obračunava se u iznosu od 0,363% (2017.: 0,39%) godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda, nakon odbitka obveza s osnove ulaganja. Izračun naknade za upravljanje se obavlja za svaki dan vrednovanja imovine Fonda, isplaćuje se Društvu za upravljanje jednom mjesečno, drugi radni dan za prethodni mjesec.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

7. NAKNADA DEPOZITARU

Addiko Bank d.d. je Depozitar ("Depozitar") imovine Mirovinskog fonda. Naknada Depozitaru obračunava se na vrijednost ukupne imovine Fonda umanjene za iznos svih obveza Fonda s osnove ulaganja.

Naknada Depozitaru u 2018. godini iznosila je 0,024% godišnje do 1. veljače 2018. godine, a od 1. veljače 0,022% godišnje (2017.: 0,024%). Naknada se obračunava dnevno, a isplaćuje mjesečno, drugi radni dan u mjesecu.

8. NOVČANA SREDSTVA

	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.
Novac na računu u kunama	596.903.655	1.016.043.075
Novac na računu u stranim valutama	43.963.440	11.546.450
Potraživanja s osnove kamate na novčana sredstva	259.267	42.122
Ukupno novčana sredstva	641.126.362	1.027.631.647

9. PRENOSIVI DUŽNIČKI I VLASNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI

	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka</i>		
Dionice domaćih dioničkih društava	2.667.218.191	2.461.119.475
Dionice inozemnih dioničkih društava	1.091.186.781	1.119.206.902
Ukupno	3.758.404.972	3.580.326.377
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (Financijska imovina raspoloživa za prodaju na 31. prosinca 2017.)</i>		
Državne obveznice	20.015.022.616	19.256.163.009
Obveznice gospodarskih subjekata	456.353.219	444.899.580
Ukupno	20.471.375.835	19.701.062.589
Ukupno prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po fer vrijednosti	24.229.780.807	23.281.388.966

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

10. PRENOSIVI DUŽNIČKI I VLASNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE MJERE PO AMORTIZIRANOM TROŠKU

	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.
<i>Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku</i>		
Državne obveznice	0	1.355.773.279
Ukupno	0	1.355.773.279

11. UDJELI UCITS FONDOVA, FONDOVA SLIČNIH UCITS FONDOVIMA TE OTVORENIH I ZATVORENIH AIF-A

	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka</i>		
Udjeli UCITS fondova		
Udjeli UCITS fondova - HRK	22.889.593	121.693.688
Udjeli UCITS fondova - FX	1.859.539.348	1.970.803.025
	1.882.428.941	2.092.496.713
Udjeli fondova sličnih UCITS fondovima		
Udjeli fondova sličnih UCITS fondovima- FX	176.689.854	575.177.915
	176.689.854	575.177.915
Udjeli u AIF fondovima		
Udjeli u AIF fondovima - HRK	44.021.643	36.887.867
	44.021.643	36.887.867
Ukupno	2.103.140.438	2.704.562.495

12. OSTALA IMOVINA

	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.
Potraživanja s osnove prodaje vrijednosnih papira	0	28.907
Ostala potraživanja	16.519.595	24.847.896
UKUPNO	16.519.595	24.876.803

Sukladno uvjetima iz prijedloga predstečajne nagodbe izdavatelja Nexxe Grupa d.d., Društvo za upravljanje je dana 8. rujna 2017. izvršilo procjenu vrijednosti potraživanja za dug na osnovu obveznice NEXE-O-13CA u iznosu od 15.419.624 kuna te 10. rujna 2018. procjenu vrijednosti potraživanja u iznosu od 14.431.304 kuna. Potraživanje je uključeno u stavku Ostala potraživanja. Predstečajna nagodba nad trgovačkim društvom Nexxe grupa d.d. postala je pravomoćna 21. srpnja 2016. godine.

13. FINANCIJSKE OBVEZE KOJE SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI

	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.
Obveze s osnove ulaganja u izvedenice	3.357.380	0
UKUPNO	3.357.380	0

14. DERIVATIVNI FINANCIJSKI INSTRUMENTI I TRGOVANJE STRANIM VALUTAMA

Sukladno Zakonu i Pravilniku o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja obveznog mirovinskog fonda (NN, br. 103/14, 67/15 i 39/17), obveznim mirovinskim fondovima dozvoljeno je ulaziti u derivativne transakcije jedino u svrhu zaštite imovine Fonda i efikasnog upravljanja imovinom i obvezama Fonda, ukoliko su zadovoljeni određeni uvjeti.

Fond je primarno izložen valutnom riziku koji proizlazi iz njegovih ulaganja denominiranih u eurima u koje se ulažu kunski doprinosi uplaćeni od strane članova Fonda. Sukladno tome, Fond uglavnom sklapa OTC devizne termenske ugovore ekonomske zaštite temeljem kojih kupuje kune i prodaje eure s dospijećem do godinu dana. Na dan 31. prosinca 2018. godine Fond nije imao otvorenih deviznih forward ugovora te je stoga neto vrijednost potraživanja iznosila nula kuna (2017.: 73.380 kuna), kao i neto vrijednost obveza (2017.: 3.357.380 kuna). Na termenske ugovore Fond ne primjenjuje računovodstvo zaštite.

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenosti ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik. Investicijski cilj Fonda je ulaganje prikupljenih sredstava članova Fonda u svrhu povećanja vrijednosti imovine Fonda na dugi rok radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda, a u skladu sa zakonskim odredbama. Fond ima umjereno konzervativni profil rizika koji proizlazi iz najvećeg dopuštenog zakonskog ograničenja ulaganja u prenosive vlasničke vrijednosne papire, direktno ili indirektno putem ulaganja u imovinu. Društvo za upravljanje primjenjuje aktivnu strategiju upravljanja imovinom Fonda vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala.

Analize financijskih tržišta zadužene su za izradu analiza koje se, u kombinaciji s analizama koje priprema Upravljanje rizicima i Upravljanje imovinom, koriste kao podloge za odlučivanje, kako za predlaganje strategije ulaganja koje je u domeni rada Investicijskog odbora, tako i za donošenje odluka o ulaganju koje spadaju u domenu rada Upravljanja imovinom.

Strategiju ulaganja za Fond predlaže Investicijski odbor utvrđujući prijedlog alokacije imovine Fonda. Prijedlog o alokaciji imovine Investicijski odbor donosi na temelju analiza relevantnih tržišnih kretanja, na temelju očekivanih prinosa i rizika pojedinih klasa imovine te temeljem analize performansa i rizičnosti portfelja u prethodnom razdoblju.

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

O usvajanju predložene strategije ulaganja odlučuje Uprava Društva za upravljanje. Članove Investicijskog odbora imenuje Uprava Društva za upravljanje, a u njemu su zastupljeni članovi Uprave Društva za upravljanje kao i najiskusniji predstavnici iz Upravljanja imovinom, Upravljanja rizicima i Analiza financijskih tržišta. U radu Investicijskog odbora sudjeluje i djelatnik Pravne podrške i praćenja usklađenosti s relevantnim propisima, koji se poziva na sjednicu. Sjednice Investicijskog odbora na kojima se predlaže strategija ulaganja za naredno razdoblje održavaju se kvartalno. Investicijski odbor je najznačajnije tijelo Društva za upravljanje kada su u pitanju ulaganja mirovinskih fondova pod upravljanjem Društva za upravljanje.

Djelatnici Upravljanja imovinom održavaju tjedne sastanke na kojima po potrebi prisustvuje i član Uprave Društva za upravljanje zadužen za ulaganja. Na tjednom sastanku komentira se provedba prethodnih odluka, trenutna situacija na tržištu, nakon čega se definiraju smjernice za provedbu strategije ulaganja koju je usvojila Uprava Društva za upravljanje kao i taktičke promjene u alokaciji za naredni tjedan.

Upravljanje imovinom unutar svojih ovlasti i limita donosi dnevne odluke za potrebe upravljanja likvidnošću fondova. Navedene odluke smatraju se standardnim dnevnim odlukama i odnose se isključivo na održavanje likvidnosti i/ili akumuliranje deviznih sredstava.

Djelatnici Upravljanja imovinom unutar svojih ovlasti i limita, a po potrebi i uz člana Uprave Društva za upravljanje zaduženog za ulaganja mogu donijeti dnevne odluke koje nisu standardne dnevne odluke te su ispod razine tjednog sastanka, a u kojim slučajevima se takve odluke dodatno obrazlažu.

Uprava Društva za upravljanje preko Upravljanja rizicima nadzire poštivanje zakonskih limita, rizika ulaganja te poštivanje internih ograničenja ulaganja imovine.

Sukladno zakonskim propisima Društvo za upravljanje može, u ime i za račun Fonda, koristiti terminske poslove, opcije i druge financijske izvedenice ukoliko se oni koriste samo u cilju zaštite imovine Fonda ili za efikasno upravljanje imovinom Fonda uz uvjet da ukupna izloženost ne može biti veća od 30% neto imovine Fonda. Uprava Društva za upravljanje preko Upravljanja rizicima nadzire poštivanje zakonskih i internih ograničenja ulaganja u financijske izvedenice te prati postupke upravljanja rizicima radi zaštite interesa članova Fonda.

Upravljanje rizicima ocjenjuje tržišne rizike za imovinu fonda na dnevnoj bazi koristeći varijantno-kovarijantni model za atribuciju rizika.

Procedure upravljanja rizicima koje se primjenjuju na ulaganja, kao i procedure upravljanja novčanim sredstvima i obvezama, mogu se sažeti na sljedeći način:

Tržišni rizik

Tržišni rizik obuhvaća potencijalne gubitke i dobitke koji mogu nastati kao posljedica tečajnog rizika, kamatnog rizika i cjenovnog rizika. Strategija upravljanja tržišnim rizicima određena je investicijskim ciljevima Fonda, a sukladno usvojenim politikama i procedurama. Društvo za upravljanje nastoji upravljati tržišnim rizicima Fonda na način da diverzificira ulaganja te prati razinu tržišnih rizika u portfelju na dnevnoj bazi.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Kamatni rizik

Fond je izložen riziku fer vrijednosti kamatnih stopa koji se uglavnom odnosi na dužničke vrijednosnice s fiksnom stopom, budući da cijene obveznica ovise o promjenama kamatnih stopa. U 2018. godini Društvo za upravljanje nije koristilo instrumente zaštite, u ime i za račun Fonda, a u svrhu upravljanja kamatnim rizikom Fonda.

Na datum izvještavanja ulaganja Fonda uglavnom su sačinjavali dužnički vrijednosni papiri s fiksnom kamatnom stopom te udjeli u investicijskim fondovima koji ulažu u dužničke vrijednosnice u ukupnoj vrijednosti od 22.075.466.041 kuna (2017.: 20.132.137.176 kuna). Na izvještajni datum ulaganja Fonda u dužničke vrijednosnice klasificirana kao imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku iznosila su 1.348.224.574 kuna (2017.: 0 kuna), stoga je kamatnom riziku bila izložena imovina Fonda koju čine dužnički vrijednosni papiri i investicijski fondovi koji ulažu u dužničke vrijednosnice u iznosu od 20.727.241.467 kuna (2017.: 20.132.137.176 kuna).

Na datum izvještavanja modificirana duracija dijela portfelja Fonda koji je uložen u dužničke instrumente iznosila je 3,99 što znači da ukoliko kamatne stope porastu za 1 postotni bod za sva dospjeća, očekuje se smanjenje vrijednosti portfelja Fonda koji je uložen u dužničke instrumente za 3,99%. Prema vrijednosti portfelja Fonda koji je uložen u dužničke instrumente na datum izvještavanja u iznosu od 22.075.466.041 kuna, odgovarajuće očekivano smanjenje vrijednosti portfelja iznosilo bi 880.811.095 kuna (2017.: 1.047.709.647 kuna). Tablica u nastavku objedinjuje izloženost Fonda kamatnom riziku. U njoj je prikazana imovina i obveze Fonda prema ugovornom roku promjene kamate ili dospjeću, ovisno što je ranije.

31. prosinca 2018.	Oo 1 mjesec	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1-5 godlna	Preko 5 godina	Neovlno o kamatnom riziku	Ukupno
Imovina							
Novčana sredstva	0	0	0	0	0	1.027.631.647	1.027.631.647
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0	0	0	0	0	6.284.888.872	6.284.888.872
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	0	0	173.926.852	7.711.931.777	11.481.092.834	334.111.126	19.701.062.589
Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku	161.729.800	0	0	818.162.318	530.062.256	7.585.039	1.517.539.413
Ostala imovina	0	0	0	0	0	24.878.803	24.878.803
Ukupna imovina (1)	161.729.800	0	173.926.852	8.530.094.095	12.011.155.090	7.679.093.487	28.555.999.324
Obveze							
Financijske i ostale obveze (osim obveze za prijenos udjela)	0	0	0	0	0	9.336.915	9.336.915
Obveze za prijenos udjela	0	0	0	0	0	2.585.193	2.585.193
Ukupne obveze (2)	0	0	0	0	0	11.922.108	11.922.108
Neto imovina 31.12.2018. (1) – (2)	161.729.800	0	173.926.852	8.530.094.095	12.011.155.090	7.667.171.379	28.544.077.216

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Kamatni rizik (nastavak)

31. prosinca 2017.	Do 1 mjesec	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Neovisno o kamatnom riziku	Ukupno
Imovina							
Novčana sredstva	0	0	0	0	0	641.126.362	641.126.382
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0	0	73.380	0	0	5.661.545.410	5.661.618.790
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	0	0	0	6.990.274.792	13.141.862.384	339.236.659	20.471.375.835
Zajmovi i potraživanja	0	0	0	0	0	0	0
Financijska imovina koja se drži do dospjeća	0	0	0	0	0	0	0
Ostala imovina	0	0	0	0	0	16.519.595	16.519.595
Ukupna imovina (1)	0	0	73.380	6.990.274.792	13.141.862.384	6.858.430.026	26.990.640.582
Obveze							
Financijske i ostale obveze (osim obveze za prijenos udjela)	0	0	3.357.380	0	0	9.515.180	12.872.570
Obveze za prijenos udjela	0	0	0	0	0	1.096.660	1.096.660
Ukupne obveze (2)	0	0	3.357.380	0	0	10.811.850	13.969.230
Neto imovina 31.12.2017. (1) – (2)	0	0	-3.284.000	6.990.274.792	13.141.862.384	6.847.818.176	26.976.671.352

Cjenovni rizik

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjene tržišnih cijena. Cjenovni rizik vlasničkih vrijednosnica proizlazi iz promjena cijena trgovanja vlasničkim vrijednosnicama. Sukladno Zakonu i regulativi Agencije, Fondu je dozvoljeno ulaganje u vlasničke vrijednosnice uvrštene na uređeno tržište, čiji je izdavatelj dioničko društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a, ukoliko zadovoljava zakonske uvjete i uvjete koje je propisala Agencija. Nadalje, cjenovni rizik vlasničkih vrijednosnica proizlazi iz ulaganja u udjele u investicijskim fondovima vezanih uz indekse kada ovi fondovi ulažu u vlasničke vrijednosnice i iz ulaganja u otvorene investicijske fondove čije cijene udjela su određene tržišnim cijenama vrijednosnih papira u njihovim portfeljima. Izloženost cjenovnom riziku Društvo za upravljanje umanjuje strukturiranjem diverzificiranog portfelja instrumenata na različitim tržištima. Na datum izvještavanja ukupna vrijednost portfelja Fonda uloženog u dionice te udjele u investicijskim fondovima koji ulažu u vlasničke vrijednosnice iznosila je 4.824.588.251 kuna (2017.: 5.322.123.218 kuna). U slučaju pada dioničkih tržišta za 1 postotni bod na datum izvještavanja, odgovarajuće očekivano smanjenje vrijednosti portfelja Fonda izloženog dioničkim tržištima iznosilo bi 48.245.883 kuna (2017.: 53.221.232 kuna).

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik

Fond može ulagati u financijske instrumente, te izvršavati transakcije denominirane u stranim valutama koje ne predstavljaju njegovu funkcionalnu valutu. Sukladno tome, Fond je izložen riziku promjene tečaja njegove valute u odnosu na ostale valute na način koji može negativno utjecati na dobit i vrijednost Fonda.

Izloženost tečajnom riziku svakodnevno se mjeri. Terminski ugovori u stranoj valuti koriste se kako bi se smanjila izloženost tečajnom riziku.

Zakonska regulativa dozvoljava mirovinskim fondovima korištenje financijskih izvedenica u svrhu zaštite i efikasnog upravljanja, ukoliko su zadovoljeni određeni uvjeti. U 2018. godini Društvo za upravljanje je sklapalo devizne forward ugovore u ime i za račun Fonda u svrhu zaštite imovine Fonda od tečajnog rizika.

Izloženost Fonda tečajevima je kako slijedi:

31. prosinca 2018.	HRK	EUR	USD	Druge valute	Ukupno
Imovina					
Novčana sredstva	1.016.055.397	3.336.164	5.631.361	2.608.725	1.027.631.647
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	2.619.701.030	2.270.300.916	1.303.316.169	91.570.757	6.284.888.872
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	7.964.587.950	8.970.043.669	2.766.430.970	0	19.701.062.589
Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku	1.230.834.207	124.939.072	161.766.134	0	1.517.539.413
Ostala imovina	14.930.289	0	9.946.514	0	24.876.803
Ukupna imovina (1)	12.846.108.873	11.368.619.821	4.247.091.148	94.179.482	28.555.999.324
Obveze					
Financijske i ostale obveze	9.336.915	0	0	0	9.336.915
Obveze za prijenos udjela	2.585.193	0	0	0	2.585.193
Ukupne obveze (2)	11.922.108	0	0	0	11.922.108
Neto imovina 31.12.2018. (1) – (2)	12.834.186.765	11.368.619.821	4.247.091.148	94.179.482	28.544.077.216

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik (nastavak)

31. prosinca 2017.	HRK	EUR	USD	Druge valute	Ukupno
Imovina					
Novčana sredstva	597.128.897	42.808.664	1.163.459	25.342	641.126.362
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	2.734.202.807	2.175.760.500	951.655.483	0	5.861.618.790
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	8.376.703.400	9.253.059.277	2.841.613.158	0	20.471.375.835
Zajmovi i potraživanja	0	0	0	0	0
Financijska imovina koja se drži do dospeljeća	0	0	0	0	0
Ostala imovina	15.701.868	0	817.727	0	16.519.595
Ukupna imovina (1)	11.723.736.972	11.471.628.441	3.795.249.827	25.342	26.990.640.582
Obveze					
Financijske i ostale obveze	12.872.570	0	0	0	12.872.570
Obveze za prijenos udjela	1.096.660	0	0	0	1.096.660
Ukupne obveze (2)	13.969.230	0	0	0	13.969.230
Neto imovina 31.12.2017. (1) – (2)	11.709.767.742	11.471.628.441	3.795.249.827	25.342	26.976.671.352

Na datum izvještavanja 39,83% (2017.: 42,52%) neto imovine Fonda je bilo denominirano u eurima tako da bi povećanje valutnog tečaja kune u odnosu na euro za jedan postotni bod (aprecijacija kune) utjecalo na neto imovinu na način da bi se njezina vrijednost snizila za 0,40% (2017.: 0,38%), odnosno 113.686.198 kuna (2017.: 101.943.083 kuna).

Na datum izvještavanja 14,88% (2017.: 14,07%) neto imovine Fonda je bilo denominirano u američkim dolarima, tako da bi povećanje valutnog tečaja kune u odnosu na američki dolar za jedan postotni bod (aprecijacija kune) utjecalo na neto imovinu na način da bi se njezina vrijednost snizila za 0,15% (2017.: 0,14%), odnosno 42.470.911 kuna (2017.: 37.952.498 kuna).

Izloženost imovine Fonda prema euru zaštićena je forward ugovorima nominalnih vrijednosti prikazanih u nastavku:

	31. prosinca 2017. Nominalna vrijednost (EUR)	31. prosinca 2018. Nominalna vrijednost (EUR)
Euro	170.000.000	0

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Rizik specifičnih instrumenata

Fond ulazi u termenske ugovore u stranoj valuti kako bi ekonomski zaštitio portfelj od valutnog rizika i podmirio transakcije u stranoj valuti. Terminski ugovor u stranoj valuti je ugovor između dvije strane o razmjeni različitih valuta po određenom tečaju na unaprijed dogovoren budući datum i mora biti namiren u novcu.

Terminski ugovori u stranoj valuti rezultiraju izloženošću tržišnom riziku na temelju promjena tečaja strane valute povezane s ugovorenim iznosima. Tržišni rizik se pojavljuje zbog mogućnosti promjena tečaja strane valute. Terminski ugovori koji imaju pozitivnu fer vrijednost rezultiraju kreditnom izloženošću prema suprotnoj strani u ugovoru.

Nominalni iznosi predstavljaju pripadajuće referentne iznose strane valute na kojima se temelje fer vrijednosti terminskih ugovora u stranoj valuti kojima Fond trguje. Dok nominalni iznosi ne predstavljaju sadašnju fer vrijednost i ne ukazuju neophodno na buduće novčane tokove terminskih ugovora u stranoj valuti u posjedu Fonda, pripadajuće promjene cijena, koje proizlaze iz varijabli specificiranih nominalnim iznosima, utječu na fer vrijednost ovih derivativnih financijskih instrumenata.

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da izdavatelj financijskog instrumenta neće biti u mogućnosti, u cijelosti ili djelomično, podmiriti svoje obveze prema Fondu u trenutku njihova dospjeća. Neispunjavanje obveza od strane izdavatelja prema Fondu ugrozilo bi likvidnost Fonda i smanjilo vrijednost njegove imovine. Kreditna izloženost Fonda na datum izvještavanja od financijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit odražava se kroz njihovu pozitivnu fer vrijednost na datum izvještavanja, kako je prikazano u izvještaju o financijskom položaju.

Rizik da druga ugovorna strana unutar derivativnog ili drugog instrumenta za trgovanje neće ispuniti svoje obveze redovno se prati. Pri praćenju kreditnog rizika, posebna je pažnja posvećena trgovanju instrumentima s pozitivnom fer vrijednošću. Kako bi mogao upravljati kreditnim rizikom, Fond posluje s financijskim institucijama koje imaju dobru kreditnu sposobnost.

Na dan 31. prosinca 2018. godine sljedeća financijska imovina bila je izložena kreditnom riziku: novčana sredstva, ulaganja u dužničke vrijednosnice i ostala potraživanja.

Fond je također indirektno bio izložen kreditnom riziku kroz svoja ulaganja u investicijske fondove koji ulažu u dužničke vrijednosnice. Kreditni rizik dužničkih vrijednosnica se većinom odnosi na ulaganja u obveznice Republike Hrvatske te manjim dijelom na ulaganja u dužničke vrijednosne papire koje izdaju druge države ili korporativni izdavatelji. Sukladno tome, najveća izloženost kreditnom riziku odnosi se na domaći državni rizik. Dodatno, kreditni rizik proizlazi iz dužničkih vrijednosnica izdanih od strane drugih država ili korporativnih izdavatelja. Kreditni rizik koji proizlazi iz nepodmirenih transakcija kupnje ili prodaje vrijednosnica smatra se malim s obzirom na mali broj transakcija kod kojih nije ugovorena isporuka uz plaćanje. Fer vrijednost financijske imovine najbolje prikazuje izloženost kreditnom riziku na datum izvještavanja.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost pojedinim partnerima u odnosu na transakcije i prilikom plasiranja depozita kod banaka utvrđuje se internim limitima ulaganja. Izloženost kreditnom riziku prati se svakodnevno. Rizik koji se odnosi na nepodmirene transakcije smatra se malim s obzirom na kratko razdoblje podmirenja.

Kreditni rejting investicijskog portfelja Fonda prema Standard&Poor's klasifikaciji je kako slijedi:

		31.12.2017.	31.12.2017.	31.12.2018.	31.12.2018.
	Rejting	kn	%	kn	%
Novčana sredstva	Bez rejtinga	641.126.362	2,38%	1.027.631.646	3,60%
Depoziti kod kreditnih institucija	Bez rejtinga	0	0,00%	161.766.134	0,57%
Dužnički vrijednosni papiri	AAA	0	0,00%	266.111.797	0,93%
	BB+	0	0,00%	20.345.824.490	71,25%
	BB	20.360.827.583	75,44%	334.897.665	1,16%
	BB-	96.518.603	0,36%	0	0,00%
	B+	0	0,00%	96.205.795	0,34%
	Bez rejtinga	14.029.649	0,05%	13.796.121	0,05%
Ostala potraživanja	Bez rejtinga	16.592.975	0,06%	24.876.803	0,09%
Maksimalna izloženost kreditnom riziku		21.129.095.172	78,28%	22.271.110.452	77,99%
Ostala ulaganja koja nisu izložena kreditnom riziku		5.861.545.410	21,72%	6.284.888.872	22,01%
Ukupno imovina		26.990.640.582	100,00%	28.555.999.324	100,00%

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Kreditni rizik (nastavak)

Financijska imovina Fonda izložena kreditnom riziku koncentrirana je u sljedećim područjima i predstavlja maksimalan računovodstveni gubitak koji bi bio ostvaren na datum izvještavanja da stranke u potpunosti nisu u mogućnosti ispuniti svoje ugovorene obveze (isključujući rizik instrumenata kroz ulaganja u investicijske fondove):

	31.12.2017. kn	31.12.2017. %	31.12.2018. kn	31.12.2018. %
Domaći državni rizik				
- Republika Hrvatska	20.015.022.616	74,16%	20.345.824.490	71,25%
Supranacionalni rizik	0	0,00%	266.111.798	0,93%
Domaći korporativni rizik prema industriji				
- Bankarstvo	0	0,00%	161.766.134	0,57%
- Građevinarstvo	15.419.624	0,06%	14.431.304	0,05%
- Električna energija	345.804.968	1,28%	334.897.665	1,16%
- Distribucija	14.029.648	0,05%	13.796.121	0,05%
- Komunalne usluge	96.518.603	0,36%	96.205.795	0,34%
Novčana sredstva	641.126.362	2,38%	1.027.631.647	3,60%
Ostala potraživanja	1.173.351	0,00%	10.445.498	0,04%
Maksimalna izloženost kreditnom riziku	21.129.095.172	78,28%	22.271.110.452	77,99%
Ostala ulaganja koja nisu izložena kreditnom riziku	5.861.545.410	21,72%	6.284.888.872	22,01%
Ukupna imovina	26.990.640.582	100,00%	28.555.999.324	100,00%

Na dan 31. prosinca 2018. od ukupne imovine Fonda 71,25% (2017.: 74,16%) se odnosi na izloženost prema Republici Hrvatskoj. Ukupna fer vrijednost danih kolaterala po repo ugovorima na dan 31. prosinca 2018. iznosi nula kuna (31. prosinca 2017.: 0 kuna).

Rizik likvidnosti

Fond je izložen riziku likvidnosti zbog mogućnosti prelaska ulagača iz Fonda u druge mirovinske fondove. Uprava Društva za upravljanje smatra da ovaj rizik nije značajan na temelju dosadašnjeg iskustva u upravljanju Fondom. Rizik likvidnosti, također poznat pod nazivom rizik financiranja, je i rizik da će Fond imati poteškoća u prikupljanju sredstava za podmirenje obveza povezanih s financijskim instrumentima. S obzirom da Fond nema značajnih obveza u pogledu financijskih instrumenata, rizik postoji jedino u dnevnom poslovanju. Zbog dobrog položaja Fonda glede likvidnosti, rizik je procijenjen kao vrlo nizak.

Financijski instrumenti koje posjeduje Fond sastoje se uglavnom od državnih dužničkih vrijednosnih papira, ulaganja u domaće i strane investicijske fondove te u dionice. U sadašnjim tržišnim uvjetima takvi vrijednosni papiri mogu se lako prodati bilo direktno ili kroz repo ugovore u cilju ostvarivanja potrebne likvidnosti.

U skladu s politikom Društva za upravljanje, Uprava Društva za upravljanje dnevno prati likvidnu poziciju Fonda.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Rizik likvidnosti (nastavak)

Sve financijske obveze, osim obveza koje proistječu iz repo ugovora, su nekamatonosne pa su očekivani odljevi jednaki nominalnom iznosu. Za repo ugovore očekivani odljevi uključuju i kamate koje se plaćaju na iznos uzajmljenih sredstava sve do dana isteka repo ugovora. Na dan 31. prosinca 2018. financijske obveze iznosile su 11.922.108 kuna (2017.: 13.969.230 kuna) te se moraju podmiriti kako je prikazano u tablici u nastavku:

	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.
do 1 mjeseca	10.611.850	11.922.108
od 1 do 3 mjeseca	0	0
od 3 do 12 mjeseci	3.357.380	0
Ukupno	13.969.230	11.922.108

Ročnost financijske imovine prikazana prema preostalom ugovornom dospjeću za financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, financijska ulaganja koja se mjere po amortiziranom trošku i financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u razredu do mjesec dana analizirana je u nastavku:

	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.
Do 1 mjeseca	6.750.403.085	7.730.774.849
Od 1 do 3 mjeseca	68.474.090	67.333.247
Od 3 do 12 mjeseci	24.126.827	202.210.738
Preko godine dana	20.147.636.580	20.555.680.490
Ukupno	26.990.640.582	28.555.999.324

Otkupive obračunske jedinice

Sve otkupive obračunske jedinice Fonda u potpunosti su plaćene. U neto imovinu Fonda spadaju navedene otkupive obračunske jedinice bez nominalne vrijednosti. Kada se ispune određeni zakonski uvjeti, svaka obračunska jedinica može se otkupiti iz Fonda te se isplata vrši po cijeni obračunske jedinice Fonda na datum otkupa, a u rokovima određenim zakonskim propisima. Relevantna kretanja u neto imovini Fonda iskazana su u izvještaju o promjenama u neto imovini Fonda. U skladu s ciljevima iznesenima u Bilješci 1 te politikama upravljanja rizicima, Društvo za upravljanje nastoji uključiti primljene doprinose u Fond u odgovarajuća ulaganja Fonda pri tome održavajući dostatnu razinu likvidnosti Fonda kako bi se omogućio pravovremeni otkup obračunskih jedinica. Ako je potrebno, Društvo za upravljanje može povećati likvidnost Fonda kratkoročnim pozajmicama putem repo poslova, tj. poslova prodaje i ponovnog otkupa vrijednosnih papira ili prodajom imovine Fonda.

Vrijednost obračunske jedinice Fonda na dan izvještavanja iznosi 249,9455 kuna (2017.: 246,9277 kuna).

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Operativni rizik

Operativni rizik podrazumijeva rizik direktne ili indirektne štete nastale zbog grešaka, povreda, prekida ili oštećenja koje su uzrokovali interni procesi, tehnologija i infrastruktura koja podržava poslovanje Fonda ili eksterno uzrokovani događaji. Operativni rizik uključuje pravni rizik i rizik usklađenosti s regulativom, dok su iz njega isključeni kreditni, tržišni i rizik likvidnosti.

Društvo za upravljanje je u cilju smanjenja operativnih rizika izvršilo strogu podjelu poslovnih procesa i odgovornosti u skladu sa pravnim propisima, pravilima Raiffeisen Grupe, internim procedurama te primjenjujući najbolju praksu u industriji za slučaj specifičnih poslovnih procesa. Društvo za upravljanje nastoji smanjiti operativni rizik maksimalnom automatizacijom procesa kod redovnih poslovnih aktivnosti, zaštitom prostorija i IT sustava, postojanjem dopunskog IT sustava u slučaju pojave nepogode te provođenjem redovitih kontrola poslovanja od strane Uprave Društva za upravljanje, interne revizije, Upravljanja rizicima i drugih organizacijskih jedinica Društva za upravljanje koje sudjeluju u kontroli poslovanja kao i nadzorom od strane vlasnika Društva za upravljanje.

Društvo za upravljanje je ustrojilo učinkovita i primjerena pravila za prepoznavanje, upravljanje, praćenje i sprečavanje sukoba interesa te uspostavilo neovisnu funkciju praćenja usklađenosti koja je zadužena za primjenu i nadzor tih pravila.

16. FER VRIJEDNOST

Većina financijskih instrumenata Fonda se vodi po fer vrijednosti na datum izvještavanja. Fer vrijednost financijskog instrumenta se obično može pouzdano odrediti unutar razumnog raspona procjena. Za određene druge financijske instrumente, uključujući potraživanja u postupku namire, obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire, ostale obveze i obračunate troškove knjigovodstvena vrijednost približno je jednaka fer vrijednosti zbog neposrednog ili kratkoročnog dospjeća ovih financijskih instrumenata.

Procjena fer vrijednosti

Fond koristi sljedeću hijerarhiju mjerenja fer vrijednosti koja reflektira značajnost inputa korištenih prilikom mjerenja fer vrijednosti:

Razina 1: Fer vrijednost financijskih instrumenata temelji se na njihovim kotiranim tržišnim cijenama dostupnim na aktivnom tržištu.

Razina 2: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene na temelju mjerljivih inputa.

Razina 3: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene koje se ne temelje na mjerljivim inputima. Ova kategorija uključuje usporedbu fer vrijednosti drugog instrumenta koji je suštinski isti, tehnike diskontiranih novčanih tokova, ili bilo koju drugu tehniku procjene koja omogućava pouzdanu procjenu cijena dobivenih u stvarnim tržišnim transakcijama.

Glavne metode i pretpostavke za procjenu fer vrijednosti financijskih instrumenata su opisane u Bilješci 2: *Principi mjerenja fer vrijednosti*.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

16. FER VRIJEDNOST (NASTAVAK)

Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Sljedeća tablica predstavlja imovinu i obveze Fonda koji se mjere po fer vrijednosti na datum izvještavanja:

2018.	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka				
Vlasnički vrijednosni papiri	3.516.915.681	0	63.410.696	3.580.326.377
Ulaganja u investicijske fondove	2.704.562.495	0	0	2.704.562.495
Izvedeni financijski instrumenti	0	0	0	0
Financijska imovina po fer vrijednosti koja se mjeri kroz ostalu sveobuhvatnu dobit				
Dužničke vrijednosnice	3.325.289.026	16.375.773.563		19.701.062.589
Ukupno imovina	9.546.767.202	16.375.773.563	63.410.696	25.985.951.461
2017.	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka				
Vlasnički vrijednosni papiri	3.732.187.349	0	26.217.623	3.758.404.972
Ulaganja u investicijske fondove	2.103.140.438	0	0	2.103.140.438
Izvedeni financijski instrumenti	0	73.380	0	73.380
Financijska imovina po fer vrijednosti koja se mjeri kroz ostalu sveobuhvatnu dobit				
Dužničke vrijednosnice	7.745.295.524	12.726.080.311	0	20.471.375.835
Ukupno imovina	13.580.623.311	12.726.153.691	26.217.623	26.332.994.625
Obveze s osnove ulaganja u izvedenice	0	3.357.380	0	3.357.380
Ukupno obveze	0	3.357.380	0	3.357.380

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na dan izvještavanja. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate temeljem zamjene, aktivnosti brokera, industrijske skupine ili regulatorne agencije, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima. Kotirana tržišna cijena korištena za financijsku imovinu koju drži Fond je njezina važeća kupovna cijena. Ovi instrumenti uključeni su u razinu 1. Instrumenti koji su uključeni u razinu 1 sastoje se prvenstveno od državnih obveznica i vlasničkih instrumenata koji su klasificirani kao financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ili vrijednosnice koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

16. FER VRIJEDNOST (NASTAVAK)

Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primjer, kratkoročni zapisi i termimska kupoprodaja deviza) utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Ukoliko su svi značajni inputi potrebni za fer vrednovanje instrumenta vidljivi, instrument se uključuje u razinu 2. Razina 2 uključuje najvećim dijelom državne obveznice vrednovane po krivuljama prinosa eksternih cjenovnih servisa i dio korporativnih obveznica čija se vrijednost procjenjuje uzimajući u obzir krivulje prinosa državnih obveznica te usklađene za raspon između prinosa do dospeljeća same korporativne obveznice i prinosa do dospeljeća referentnih državnih obveznica, određenog u trenutku izdavanja korporativne obveznice ili naknadno korigiranog ovisno o promjenama u kreditnom riziku izdavatelja korporativne obveznice, tj. cijenama ostvarenim transakcijama na tržištu.

Ulazni podaci 3. razine su ulazni podaci o predmetnoj imovini, odnosno obvezi koji nisu vidljivi. Ulazni podaci koji nisu vidljivi koriste se za mjerenje fer vrijednosti u mjeri u kojoj relevantni vidljivi ulazni podaci nisu dostupni, što omogućuje obuhvaćanje situacija kao što je slaba ili nepostojeća tržišna aktivnost u pogledu predmetne imovine, odnosno obveze na datum mjerenja. Međutim, cilj mjerenja fer vrijednosti i dalje je isti, tj. utvrditi izlaznu cijenu na datum mjerenja iz perspektive tržišnog sudionika koji drži imovinu, odnosno ima obvezu. Prema tome, ulazni podaci koji nisu vidljivi odražavaju pretpostavke koje bi tržišni sudionici koristili pri utvrđivanju cijene predmetne imovine ili obveze, što uključuje pretpostavke o rizicima.

Za procjenu fer vrijednosti instrumenata i ulaganja kojima se ne trguje na aktivnom tržištu Fond primjenjuje najmanje jednu od metoda navedenih u nastavku, a ovisno o specifičnostima predmetne imovine i dostupnim podacima za vrednovanje:

- Metoda diskontiranog novčanog toka
- Metoda usporednih vrijednosti (Peer grupa)

Kao što je prethodno navedeno, Fond računa fer vrijednost investicija koristeći više metoda, a u zavisnosti o raspoloživim informacijama te za zaključnu fer vrijednost koristi ponderirani prosjek korištenih metoda.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

16. FER VRIJEDNOST (NASTAVAK)

Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Tablica u nastavku prikazuje ulaganja čije se fer vrijednosti priznaju u cijelosti ili djelomično pomoću tehnika procjene temeljenih na pretpostavkama koje nisu podržane cijenama ili drugim inputima iz vidljivih tržišnih transakcija istog instrumenta i učinak promjene jedne ili više takvih pretpostavki u pozadini tehnika procjene usvojenih na temelju razumnih mogućih alternativnih pretpostavki.

	Fer vrijednost	Korištene tehnike procjene vrijednosti	Nevidljivi inputi	Korišteni input	Moguća promjena +/- (apsolutna / postotna)	Promjena fer vrijednosti
SUNCE KONCERN D.D. - SUKC-R-A	31.226.800	Tržišni pristup, procjena korištenjem diskontiranih novčanih tokova	Diskont u odnosu na tržišnu cijenu	200 kn	+/- 10 p.b.	- 3.122.680 / + 3.122.680
TANKERSKA NEXT GENERATION d.d. - TPNG-R-A	29.028.590	Tržišni pristup, procjena korištenjem diskontiranih novčanih tokova	Diskont u odnosu na tržišnu cijenu	38,6 kn	+/- 10 p.b.	- 2.902.859 / + 2.902.859
QUAESTUS NEKRETNINE D.D. " U LIKVIDACIJI" - QUNE-R-A	3.155.306	Tržišni pristup, knjigovodstvena vrijednost	Diskont u odnosu na tržišnu cijenu	14 kn	+/- 10 p.b.	- 315.531 / +315.531

Sljedeća tablica prikazuje uskladbu između početnih i završnih stanja za mjerenje fer vrijednosti u razini 3 unutar hijerarhije fer vrijednosti:

	Ukupno
Stanje na 31.prosinca 2017.	26.217.623
Neto dobiti priznati u dobiti i gubitku	-4.433.925
Kupnje/Prodaje	0
Prijenos u/iz razine 3	41.626.998
Stanje na 31.prosinca 2018.	63.410.696

Financijski instrumenti koji se ne mjere po fer vrijednosti

Na dan 31. prosinca 2018. godine ulaganja u financijske instrumente koja se vrednuju po amortiziranom trošku iznose 1.355.773.279 kuna (2017.: 0 kuna). Fer vrijednost tih instrumenata na 31. prosinca 2018. iznosila je 1.372.783.590 kuna.

Ostali financijski instrumenti koji se mjere po amortiziranom trošku na dan 31. prosinca 2018. godine uključuju kratkoročnu financijsku imovinu i obveze čija neto knjigovodstvena vrijednost približno predstavlja fer vrijednost.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

17. POVEZANE STRANE

U skladu sa Zakonom, povezane stranke Društva za upravljanje i Fonda su dioničari Društva za upravljanje i njegovi direktni ili indirektni vlasnici s udjelom iznad 10%, članovi Upravnog i Nadzornog odbora Društva za upravljanje i njihova bliža rodbina, ili drugi pojedinci koji imaju mogućnost utjecaja na odluke Društva za upravljanje i Fonda te Depozitar.

2018.

Naziv povezane osobe	Imovina	Obveze	Prihod	Rashod
RAIFFEISEN DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE OBVEZNIM I DOBROVOLJNIM MIROVINSKIM FONDOVIMA D.D.	0	8.802.951	0	101.396.413
RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.	28.907	0	16.462.390	1.315.462
ADDIKO BANK D.D.	136.439.719	534.731	416.722	6.230.549
Ukupno	136.468.626	9.346.682	16.879.112	108.942.424

2017.

Naziv povezane osobe	Imovina	Obveze	Prihod	Rashod
RAIFFEISEN DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE OBVEZNIM I DOBROVOLJNIM MIROVINSKIM FONDOVIMA D.D.	0	8.961.967	0	100.247.870
RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.	0	1.836.730	24.000.367	1.480.319
RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG	0	0	1.684.372	0
ADDIKO BANK D.D.	641.126.362	551.506	630.931	6.240.136
Ukupno	641.126.362	11.350.203	26.315.670	107.968.325

18. ODOBRENJE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Financijski izvještaji su potpisani i njihovo izdavanje odobreno je 22. ožujka 2019. godine.

Financijske izvještaje odobrila je Uprava Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. dana 22. ožujka 2019. godine:

Predsjednik Uprave

Dami Grbavac

Član Uprave

Eva Horvatić

Član Uprave

dan Šumanović

Raiffeisen
MIROVINSKO DRUŠTVO
Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim
i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d.
Zagreb, Petrinjska 59